

# تعلیم و تربیه رایگان و با کیفیت برای هر طفل افغان

بیشتر از نصف اطفال افغانستان با وجود 500 فیصد افزایش در شمولیت مکاتب هنوز هم از رفتن به مکتب محروم هستند. با ایجاد دموکراسی منحيث یک پدیده ملی، احیای مجدد معارف کشور در رویای هر طفل اعم از دختر و پسر نهفته است. بهر حال، موانع زیادی بر سر راه حقیقت شدن این رویا وجود دارد.

مصارف گزاف خانواده ها در قسمت تعلیم و تربیه نقش بسزایی داشته و در بعضی موارد همچو مصارف مانع شمولیت اطفال در مکاتب میشود. شاگردان شامل مکاتب با مشکلاتی چون کمبود مواد درسی، کتاب تدریسی و معلم (معلمین مسلکی) روبرو هستند. تخصیص بودجه و مصارف پولی توسط تمویل کننده گان و ادارات که در عرصه معارف فعالیت دارند، به شکل گسترده ای نا هماهنگ و مبهم میباشد.

این گزارش نشانگر بعضی از نگرانی های کلیدی بوده و همچنان یک پلان پیشنهادیه نه تنها برای افزایش وجوه مالی است بلکه تقاضای اصلاحات را در بودجه، تخصیصات و پلانگذاری دقیق را در وزارت تعلیم و تربیه منحيث یکی از بازیگران اصلی و دیگر بازیگران فرعی که در عرصه تعلیم و تربیه است، مینماید.

## خلاصه

تعلیم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجه لیسانس در مؤسسات تعلیمی دولتی به صورت رایگان از طرف دولت تأمین میگردد .

ماده 43 (1) قانون اساسی افغانستان، اتخاذ 11 جون 2006

افغانستان یک ملتی است که از شرایط کشمکش ها و جنگ های پیهم 23 ساله جدیداً بیرون آمده ، چالش هاییکه سیستم تعلیم و تربیه افغانستان به آن مواجه است ، بدون شک، کاملاً بی همتا است. مخروبه ها و زیربناهای معارف نیاز به بازسازی دارد هر چند که تهدیدات در مقابل مکاتب رو به افزایش بوده اما بآنهم تقاضا و نیازمندیها باید مورد غور و بررسی قرار گرفته و مردم بسوی تعلیم تشویق گردند.

گسترده ساختن تعلیم و تربیه یک اصل خیلی مهم و در واقع مانند بالا بردن کیفیت تعلیم میباشد. حمایت اکثریت اطفال خارج از مکتب یک امر ضروری بوده که نه تنها بخاطر شمولیت به مکاتب رسمی تشویق گردند بلکه در مکاتب نیز بطور دایمی باقی بمانند. فراهم نمودن تعلیمات اجباری ، رایگان و با کیفیت یکی از رویا های مشترک و همگانی مردم افغانستان است .

این گزارش میزان چالش ها بیرونی که معارف افغانستان در حال حاضر به آن مواجه است و نیز مسایل بودجوی و چالش های ناشی از آنرا مورد بررسی و تحلیل قرار میدهد.

افغانستان نیاز دارد تا در گسترش غیر مترقبه در شمولیت به مکتب و در ازدیاد تقاضا برای شمولیت بیشتر مخصوصاً در میان دختران ایکه هنوز هم دور از مکتب ماندند مبارزه کند. تمرکز این گزارش روی صنوف 1- 12 میباشد ( بالای مسایل مانند تهیه پول برای دوره های ابتداییه، متوسطه و لیسه، تمرکز میکند).

در آغاز این گزارش فاعلین معارف افغانستان را نقشه بندی میکند. در بخش دوم عرضه و تقاضا را با موانع که در رابطه به آن وجود دارد مورد بررسی کلی قرار داده توأم پالیسی ها و اولویت سیاست گذارها را در این بخش از لانه بیرون میآورد. بخش سوم نشان دهنده پروسه چند گانه تهیه پول را توسط تمویل کننده گان مختلف در افغانستان مورد غور و بررسی قرار داده تا اینکه وضاحت روی مسایل کلیدی ایکه نیاز به مداخله دارد و باید یک تاثیر بزرگتری روی کمتر ساختن پروسه ها و ساختار های غیر مفید داشته باشد، تمرکز میکند .

# 1 پول برای تعلیم و تربیه

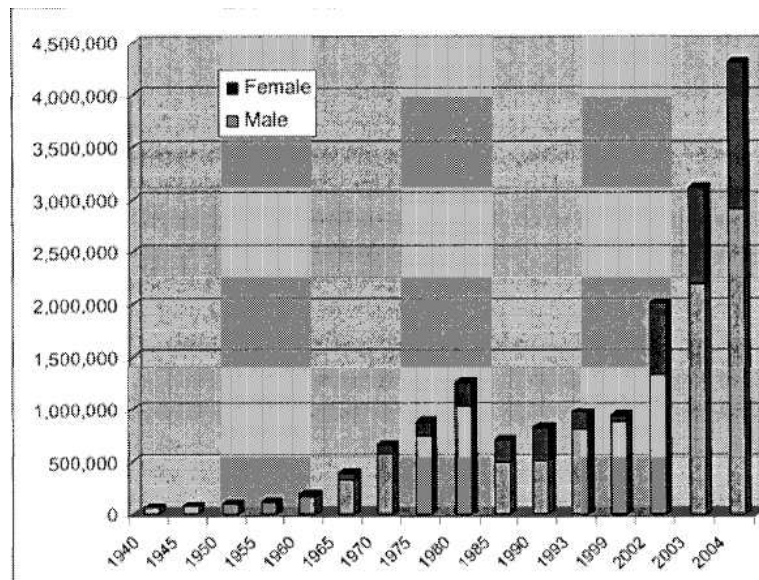
امروز ما از خوشحالی گریه میکنیم... (شاگردان مکاتب) آینده سازان کشور بزرگ ما خواهند بود.

حامد کرزی رئیس جمهور، و بعداً "وزیر اعلی اداره موقت دولت افغانستان"

در مراسم بازگشایی مکتب امانی برای دختران در مارچ 2002.

شمولیت در مکاتب افغانستان بعد از 2001 بشدت افزایش یافته است (شکل 1). در حال حاضر حدود 5 میلیون طفل به مکتب میروند و یک افزایش 50 فیصد از ارقام 3.5 میلیون شاگرد در سال 2003 است. این ازدیاد به 350 فیصد افزایش بعد از سقوط طالبان در 2001<sup>2</sup> است. قانون اساسی افغانستان تعهداتش را به تعلیم و تربیه از دیدگاه حق نگرسته و اعلان میدارد که تعلیم و تربیه باید رایگان از صنف اول الی نهم - الی متوسطه - توسط دولت فراهم گردد.

شکل 1: افزایش در شمولیت مکتب در افغانستان (صنف اول الی دوازدهم)



منبع: افغانستان: اداره مالیات عامه برای انکشاف (در پنج بخش) بهتر شدن اداره مالی عامه: بررسی قضیه در بخش انتخاب شده، صفحه 29، بانک جهانی

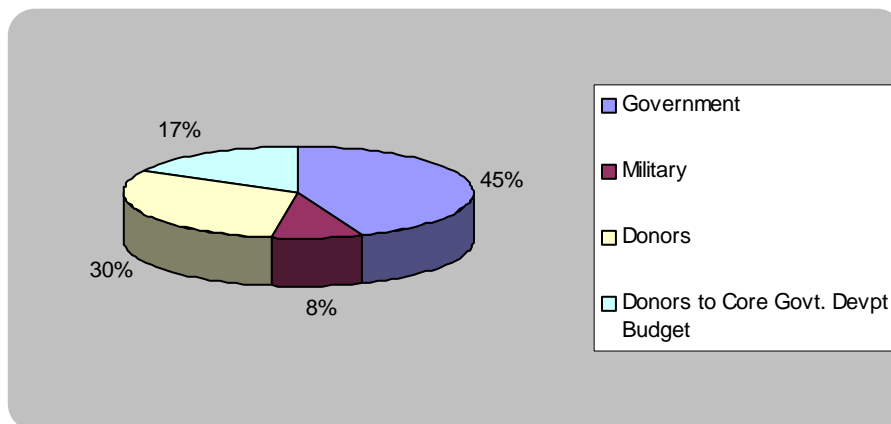
در حقیقت، بیشتر از نصف اطفال افغانستان یعنی 7 میلیون طفل خارج از مکتب هستند. افغانستان در آغاز سال 2006 (در پیمان افغانستان) توافق نموده است که الی سال 2010 در بخش های تعلیمات ابتدایی و متوسطه دست آورد های شگرفی خواهند داشت. ولی بیشتر این اهداف نظر به شرایط حاضر دشوار به نظر میرسد که مورد اجرا قرار گیرد مگر اینکه یک انکشاف معجزه آسا در تعهدات مالی تعلیم برای همه صورت گیرد (چوکات 1). تجارت مانند همیشه کافی نمیباشد.

هر گاه افغانستان می خواهد که در اهداف انکشافی اش (ام. دی. جی) به منظور اهداف جهانی برای شمولیت دختران و پسران الی سال 2015 را از آن خود کند، پس اصلاحات جدی سیاسی و پالیسی را باید در نظر گیرد. مهمتر از همه اینکه وزارت تعلیم و تربیه باید یک چوکات کاری واحد برای هماهنگی در بخش های تعلیمات ابتدایی با در نظر داشت ظرفیت خود از نگاه جلب و جذب و بکار بردن مؤثر کمک ها، بهره برداری از فاعلین معارف و هماهنگ ساختن پروژه های حمایتی آنها را در نظر گیرد.

چوکات 1: اهداف تعليم و تربيه برآى سال 2010 - پيمان افغانستان - همانند ام. دى. جى	
اهداف 2010	حالت فعلى 2006
شموليت خالص دردوره ابتدائيه حد اقل 75 فيصد و 60 فيصد برآى پسران و دختران خواهد بود	شموليت خالص در تعليمات ابتدائى 51 فيصد برآى پسران و 21 فيصد برآى دختران است. <sup>3</sup>
نصاب تعليمى جديد در تمام مكاتب متوسطه قابل اجرا خواهد بود.	نصاب تعليمى در حال حاضر برآى تعليمات متوسطه زير كار بوده و تو قع ميروود كه تا اكتوبر سال 2006 اتمام يابد. نصاب برآى چهار صنف از جمله نه صنف مكمل شده است ولى 6.2 مليون كتاب درسى بايد توضيح گردد. <sup>4</sup>
تعداد معلمين زن به 50 فيصد افزايش خواهد يافت	فقط 28 فيصد معلمين را زنان تشكيل ميدهند. <sup>5</sup>
70 فيصد معلمين افغانستان بايد امتحان رقابتي را پشت سر بگذرانند.	در يك سروى سال 2005 در شمال افغانستان از معلمين 200 مكتب ابتدائى تقاضا شده بود تا آنها بايد با شاگردان شان يکجا نشسته و امتحان را بگذرانند، فقط ده معلم کامياب شد. <sup>6</sup>
سيستم برآى بررسى دست آورد هاى آموزشى مانند سيستم امتحان سرتاسرى در کشور برآى شاگردان در نظر گرفته خواهد شد.	در حال حاضر امتحان سرتاسرى کشور (كانكور) فقط برآى شموليت به پوهنتون گرفته ميشود. الان يك بحث در مورد بررسى سيستم ملي در تعليمات ابتدائى و متوسطه جريان دارد. <sup>7</sup>

در افغانستان پول برآى تعليم و تربيه از منابع مختلف بدست ميآيد (شكل 2)<sup>8</sup>. هماهنگى ميان فاعلين تعليم و تربيه ضروريست تا اينكه سيستم تعليم و تربيه بشکل يکسان و درست آن فعال گردد و ميتواند ثبات دراز مدت را نيز يقينى سازد. اين بخش نقش هر يك از بازيگران كليدى را مورد تحليل قرار داده تا ثبات آينده را در عرصه تعليم و تربيه در افغانستان و نيز قدرت بدست آوردن اهداف ذکر شده در پيمان انكشافى افغانستان و ام.دى.جى را مورد بررسى قرار دهد.

شكل 2: وجوه مالى در عرصه تعليم و تربيه در سال 2005/6



منبع: منابع مختلف

## 1.1 دولت

دولت مستقیماً" بالای 62 فیصد پول تعلیم و تربیه که خواه از طریق عواید داخلی و یا از طریق پرداخت های تمویل کنندگان به بودجه انکشافی اساسی دولت، کنترل دارد.

وزارت مالیه در نظر دارد تا عواید کشور را از طریق پرداخت تکس های اساسی بالا ببرد تا که دولت حتی الامکان در کوتاه مدت قادر به پرداخت مصارف بودجه عادی گردد. همچنان وزارت مالیه حد اقل حدود 20 فیصد تکس را برای تعلیم و تربیه باید اختصاص دهد.

عواید از درک تکس های اساسی در افغانستان به شکل قابل ملاحظه ای رو به افزایش است. در جریان سال مالی جاری صرف 17.3 فیصد عواید بالای تعلیم و تربیه به مصرف رسیده است. برای تامین بودجه کافی برای تعلیم و تربیه، وزارت مالیه باید 20 فیصد عواید تکس را برای تعلیم و تربیه اختصاص دهد. بر اساس این مدل، وزارت مالیه باید قادر باشد تا بیشتر از 100 میلیون دالر را در عرصه تعلیم و تربیه در ظرف پنج سال بکار ببرد.<sup>9</sup>

همانند مهم است که تمام تمویل کننده گان باید از طریق دولت کمک های شانرا به بودجه انکشافی اساسی دولت برای گسترده ساختن معارف یکنواخت در سراسر کشور، ارسال دارند. با وجود یکه این طرح پیشنهادی مشکلات خود را در بر دارد اما این یگانه راه دایمی و ثابت است که دولت بطور دایم مسئول ارایه خدمات معارف بوده میتواند.

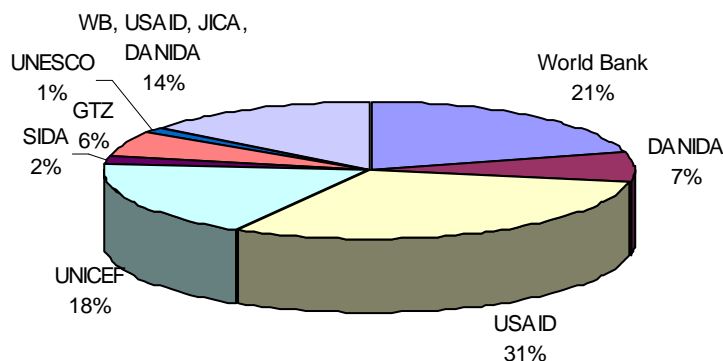
## 1.2 تمویل کننده گان (دونها)

در احیای مجدد و بازسازی افغانستان، تمویل کننده گان و جامعه بین المللی یک نقش خیلی ارزنده ایبرا در عرصه تعلیم و تربیه بازی کرده اند. آنها بطور گسترده ای با فراهم آوری حمایت های مالی، پروگرام های انکشافی و خدمات سهم خود را ایفا نموده اند. مجموعه کمک های آنها در سال 2005-06 حدود 125.6 میلیون دالر امریکایی بوده است. اداره کمک های انکشافی امریکا (USAID) یکی از بزرگترین تمویل کننده گان (شکل 3) و بانک جهانی سرمایه گذاری های بزرگی را در بودجه عادی یعنی پرداخت 55 فیصد بودجه عادی دولت بشمول معاشات و دیگر مصارف اداری را با اولویت دادن به پروگرام های اصلاحات اداری و بازسازی پرداخت مینماید.<sup>10</sup>

تمویل کننده گان پول به بودجه اصلی، بودجه انکشافی و بودجه خارجی فراهم مینمایند. درج و پیگیری نمودن مخارج در بودجه های اساسی و انکشافی آسانتر بوده و حمایت دولت توسط تمویل کننده گان حیاتی میباشد. و همچنان سهم پولی تمویل کننده گان به بودجه خارجی به مراتب زیادت از سهم شان در بودجه اصلی و انکشافی میباشد. که این پول عموماً" به سازمان های غیر دولتی و کمپنی های شخصی داده میشود و آن هم برای اجرای برنامه های دولتی.

تمویل کننده گان از طریق حمایت های مستقیم شان به بودجه اصلی و انکشافی دولت یک مقدار خدمات تخنیکی بشمول فرستادن مشاور های تخنیکی به وزارت خانه ها، ترتیب نمودن پلان های استراتژیکی، دایر نمودن برنامه های ظرفیت سازی، نشر و چاپ کتاب ها، اداره و پیشبرد مکاتب، ایجاد دیتا بیس ها و کار نمودن روی احیای مجدد و باز سازی مکاتب از طریق انجوها و سکتور خصوصی است.

شکل 3: مصارف بعضی از تمویل کننده گان منتخب در سالها 2004-2007 (1383-1385)

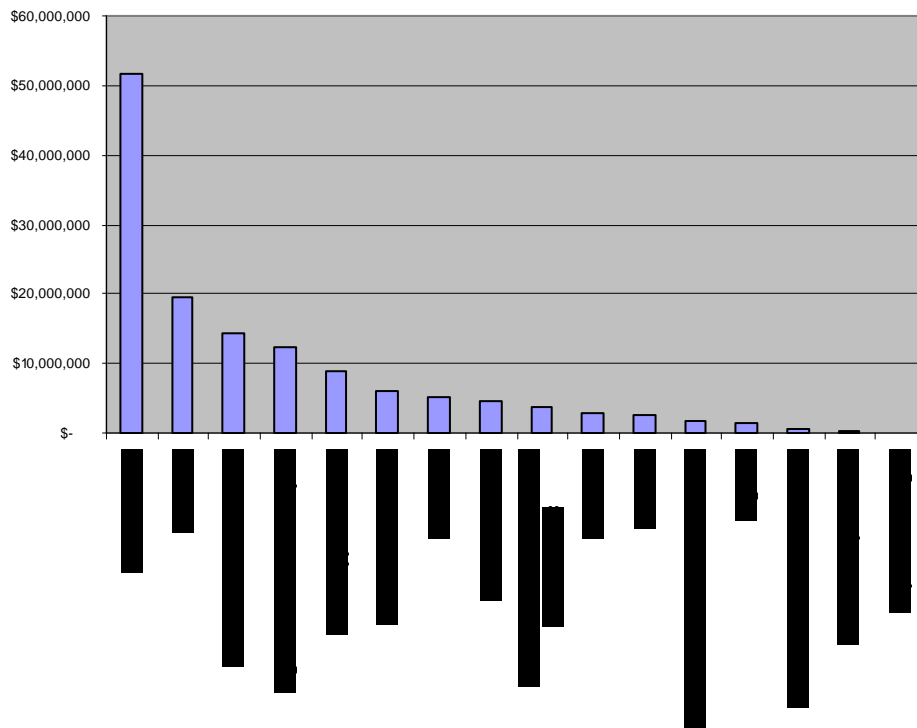


منبع: منابع مختلف، بشمول مصاحبه با تمویل کننده گان، چون تمویل کننده گان مختلف پروسیجر کاری و پالیسی های مختلف دارند فلذا پیش بینی و یا دانستن مصارف کلی آنها بطور کلی یک امر ناممکن است.

### 1.3 نظامی ها

نیرو های نظامی بین المللی در افغانستان- نیرو های ائتلاف به سر کردگی امریکا و نیرو های تامین امنیت و ثبات ناتو و ایساف که - عملیات قلب و فکر - شامل سیاست کاری آنها میباشد، مطابق آن عمل مینمایند. عملیاتی که توسط عاملین مختلف مثل قوای بازسازی ولایتی، قوا ها، قوای چندین ملیتی مقیم در کابل از قبیل فعالیت های مربوط به بازسازی بشمول بازسازی زیر بنا های تعلیمی است، صورت میگیرد. بطور مثال قوا های فرانسوی در حدود 2000 اجناس مکتب را در نواحی شهر کابل توزیع نمودند که شامل بازسازی مکاتب، بازسازی تشناب های مکاتب میباشد.<sup>11</sup> در چوکات تیم های بازسازی ولایتی، دونهای دوطرفه مانند DFID, USAID و مشاورین خوب انکشافی بوده زیرا اینها در قسمت قرار داد نمودن پروژه های ولایتی و کمک نمودن به نظامیان در شناسایی پروژه ها، کمک نموده اند. نظامیان امریکایی تقریباً سالانه 20 میلیون دالر<sup>12</sup> را در سالهای اخیر به بخش تعلیم و تربیه به مصرف میرسانند، این دومین اولویت خیلی مهم بعد از بازسازی سرک (شکل 4) به حساب میاید. تعلیم و تربیه هم چنان برای ناتو یک اولویت است. از منابع پولی ایساف و قوای بازسازی ولایتی که کوچکتر اند، فلذا نا ممکن است که آنها را ثبت و بیان نمود.

شکل 4: مصارف قوای ائتلاف از طریق پروژه (CERP) در سال 2005 و 2006



منبع: گزارش مالی نیروهای ائتلاف در سالهای 2005 و 2006

### 1.3 سازمان های غیر دولتی (انجوها)

سازمان های غیر دولتی در بخش تعلیم و تربیه برای سالیان متمادی کار نموده اند. در دوران مجاهدین و جنگ های داخلی انجوها زیاد تر به مکتب های منطقوی واقع در قرا و قصبات تمرکز داشتند. در زمان طالبان نگرانی ها و محدودیت های میان انجوها و حکومت طالبان که مخالف تعلیم و تربیه دختران بودند بوجود آمد. از زمان سقوط طالبان نقش انجوها با دولت کنونی و تغییر سیاست ها گشایش یافت.

آن همه کمک های پولی که به دولت افغانستان مستقیماً داده نمیشود، به انجوها واگذار گردیده که این امر باعث شده که انجوها یکی از بزرگترین مهیا کننده خدمات تعلیمی در افغانستان شناخته شود.

انجوها در سطح مملکت، ولایت، ولسوالی، قریه و مکتب فعالیت داشته و بسیاری از خدمات شانرا با دولت مرکزی و ولایتی هماهنگ میکنند. این فعالیت ها شامل بخش های زیادی از قرار ارایه منابع واجناس مکاتب، پرداخت های معاشات معلمان، تعمیر زیر بنا های مکاتب، کمک در دیزاین نمودن نصاب تعلیمی و تطبیق برنامه های تعلیمی در سطح ملی، میباشد.

بسیاری از انجوها از اینکه دولت رهبری خدمات تعلیمی را بر عهده گیرد پشتیبانی میکنند. آنها اینرا درک میکنند که انجوها و سازمان های بین المللی باید بتوانند که دولت را بر مبنای یک دولت ضعیف و ظرفیت های محدود که در اجرای برنامه ها و پروگرام های ملی دارد، مساعدت نمایند نه اینکه دولت را تعویض نموده و یا جانشین دولت باشند. بطور مثال کمیته سویدن برای افغانستان، حدود 400 مکتب را به دولت افغانستان تسلیم نمود و موسسه پاملرنه نیز در پروسه تسلیمی مکاتب به دولت قرار دارد<sup>13</sup>.

فلهذا، هماهنگی میان فاعلین متعدد یکی از عوامل مهم و خاص در سیستم تعلیم و تربیه افغانستان میباشد. برای اینکه صادقانه کار صورت گیرد و اهداف پیمان افغانستان- و موارد ام.دی.جی بر آورده شده باشد پس تمام فاعلین کلیدی باید نقش مهم و برآورنده ای را در هماهنگ ساختن، مؤثر و ساده ساختن سیستم تعلیم و تربیه جدوجهد نموده و افغانستان را قادر بسازند تا نیازمندی های اکثریت اطفال افغانستان را برآورده سازد.

## 2 دستیابی به تعلیم و تربیه

ما نمیتوانیم اطفال افغانستان را نا امید سازیم

لخکرا بر اهیمی

نماینده خاص سر منشی سازمان ملل متحد در افغانستان، مارچ 2002<sup>14</sup>

با وجود سهم گیری فاعلین مختلف در عرصه تعلیم و تربیه افغانستان، معیار و مقیاس معارف بسیار پائین افتاده و جوابگوی وعده هاییکه 6 سال قبل شده بود، نمیباشد. صرف پنج میلیون طفل در مکتب بوده و هنوز هم هفت میلیون طفل دیگر خارج از مکتب بسر میبرند<sup>15</sup>. در حال حاضر شمولیت خالص در مکاتب ابتدایی، متوسطه و لیسه فقط 42 فیصد در سراسر کشور است. میزان شمولیت میان پسران و دختران فرق فاحشی دارد. اطفال در مناطق دور افتاده مخصوصاً در جاهاییکه دسترسی به مکاتب خیلی محدود و یا هیچ مییباشد بسر برده، دگرگونی و اختلافات مزید منطقه ای در دستیابی به مکتب نیز وجود دارد.

در این زمینه، دختران متضررین اصلی اند. از مجموع اطفال در مکتب در سال 2005-6، یکی بر سوم حصه یعنی که فقط (1.7 میلیون) آنها دختران بودند (چارت 2). با وجود ازیاد کلی در شمولیت اطفال، تعداد دختران در مکاتب ثابت بوده و در آن تغییری دیده نشده است. در دوره ثانوی حالت وخیم تر است: زیرا درجه شمولیت (مخصوصاً) دختران جوان به مراتب پایین بوده که بطور مقایسوی در برابر 20 فیصد بچه ها فقط و فقط 5 فیصد دختر مییباشد.

چارت 2: تعداد شاگردان در مکاتب افغانستان 2005-2006				
تای جنس	هی دوری ابتدائی	ی دوری ثانوی	سه یل	مجموعه
بچه ها	2,769,163	348,934	143,087	3,261,184
دختر	1,538,879	113,445	38,293	1,690,617
مجموعه	4,308,042	462,379	181,380	4,951,801

منبع: سیستم معلوماتی اداره ای تعلیم و تربیه (EMIS) جولای 2006

مشکلات که دستیابی به مکتب را متاثر میسازد دو جانب دارد: جوانب عرضه و تقاضا

## 2.1 مشکلات و موانع عرضه

در عرصه ملت سازی، معارف بسیار کم در نظر گرفته شده است

جنین اسپینک، بررسی مهاجرت های اجباری<sup>16</sup>

مانند بیشترین کشور های جنگ زده ، افغانستان نیز کمک های مالی زیاد را میان سالهای 2002 و 2003 حاصل کرده است<sup>17</sup>. وزارت های تعلیم و تربیه پی در پی درکوشش نتایج مثبت و قابل دید در دوران رهبری شان بوده اند. تعلیم و تربیه یک نقش مرکزی را برای دولت بازی میکند و نظر عموم بر اینست که دولت باید منحیث عامل کلیدی و اصلی ارایه خدمات تعلیمی و تربیتی بوده و به همین شکل باقی بماند<sup>18</sup> چنانچه 97 فیصد مکاتب در حالت موجود توسط دولت اداره میشود. اما بآنهم مداخلات مهم در قسمت بالا بردن کیفیت تعلیم ، انکشاف نصاب تعلیمی ، آموزش معلمین و سیستم اصلاحات منحیث ستون اصلی، ضروری بشمار میرود<sup>19</sup>. ظرفیت و توانائی جلب و جذب کمک های خارجی و مصرف آن هنوز هم در دولت- محدود است.

### معلمین

#### معلمین بیشتری نیاز به آموزش دارند (تربیه معلم)

در سرتاسر افغانستان میان 140-143 هزار معلمین وجود دارد. فلذا نیاز مبرمی به معلمین بیشتر و آموزش معلمین احساس میشود مخصوصاً معلمین زن. بر اساس اسناد موجود، اکسفام تخمین میکند که اقلاً در حدود 52,722 معلمین تربیه شده در دوره ابتدائی مکاتب ضروریست<sup>20</sup>. هم چنان پیش بینی گردیده که 63,616 معلمین تربیه شده به دوره ابتدائی تا پنج سال آینده استخدام شوند تا فراهم آوری تعلیمات مفید و با کیفیت را برای جدیدالشمول ها یقینی ساخت<sup>21</sup>. البته مقرری معلمین زن باید در اولویت قرار گیرد زیرا که در حال حاضر فقط 28 فیصد معلمین زن است و بس<sup>22</sup>.

فقط 17 فیصد مجموع همه ای معلمین مسکلی هستند (بالا تر از صنف 12 خوانده اند)<sup>23</sup>. سروی ایکه در شمال افغانستان در سال 2005 صورت گرفته بود یکی از مسایل مبهمی را آشکارا ساخت و آن اینکه : بیشتر از 200 معلم ابتدائی خواسته شد تا با شاگردان شان یکجا امتحان را سپری کنند منجمله، به علت عدم معلومات و علم کافی در مضمون تدریسی خود شان ، فقط ده تن معلم کامیاب شد و بس<sup>24</sup>. از جمله 37 مرکز آموزش پلان شده برای معلمین فقط 22 آن فعال است و بیشترین آنها دارای ظرفیت های خیلی ضعیف اند<sup>25</sup>. در حالیکه نصاب تربیه معلمین داخل خدمت تهیه گردیده تا آموزش متمرکز چهار هفته ای خیلی گسترده و جامعی را برای 100,000 معلم انجام دهد ولی به این هم اهداف کلی و سرتاسری مملکت به جای خود معلق مانده است<sup>26</sup>. چارت 3 دگرگونی تعداد معلمین را به مقایسه به تعداد شاگردان در سراسر مملکت مورد ارزیابی قرار داده که نمایانگر ضرورت حتمی استخدام مؤثر معلمین بیشتر میباشد.

چارت 3: تقسیمات نا مساوی زیر بناهای معارف و معلمین در چند ولایات منتخب افغانستان			
تناسب	بدخشان	کندهار	دایکندی
تناسب میان شاگردان و معلمین	27	58	45
تناسب میان شاگردان و مکاتب	526	502	206

منبع: سیستم معلوماتی اداره ای تعلیم و تربیه (EMIS) 1384 و تجزیه و تحلیل اکسفام

در آغاز سال 2006، وجوه پولی برای استخدام 10,000 معلم سالانه دریافت گردید، ولی این نا کافی بوده و نیاز به عمل فوری دارد تا حد اقل 53,000 معلمین دیگر در سال جاری تربیه گردند. دارالمعلمین ها باید فعال گردیده و معلمین داخل خدمت باید در سرتاسر کشور تربیه گردند.

#### **معلمین نیاز به معاش مناسب و پرداخت بوقت دارند**

سروی ابتدایی اکسفام نشاندهی میکند که معلمین معمولاً معاشات شانرا به موقع دریافت نکرده و بعضاً در بدل اخذ پول معاشات معلمین را می پردازند. بر علاوه این، معلمین در سرتاسر کشور همه عین معاشات را دریافت نمیکند. اکثریت معلمین در دایکندی ماهانه حدود \$38 یا (1900 افغانی) در ماه دریافت میکنند، که با مقایسه با حد اوسط معاشات ایکه معمول است یعنی \$50 (2500 افغانی) بسیار پایین است.<sup>27</sup> همچنین تفرقه هاو معطلی ها بالای روحیه معلمین جدا" تأثیر کرده و اگر دولت واقعا" میخواهد که به اهداف انکشافی ام.دی.جی دست یابد پس معاشات معلمین را ازدیاد کرده و این تفاوت ها، تاخیرات در پرداخت معاشات، و فساد اداری (پرداخت پول ناجایز) بطور جدی از بین ببرد.

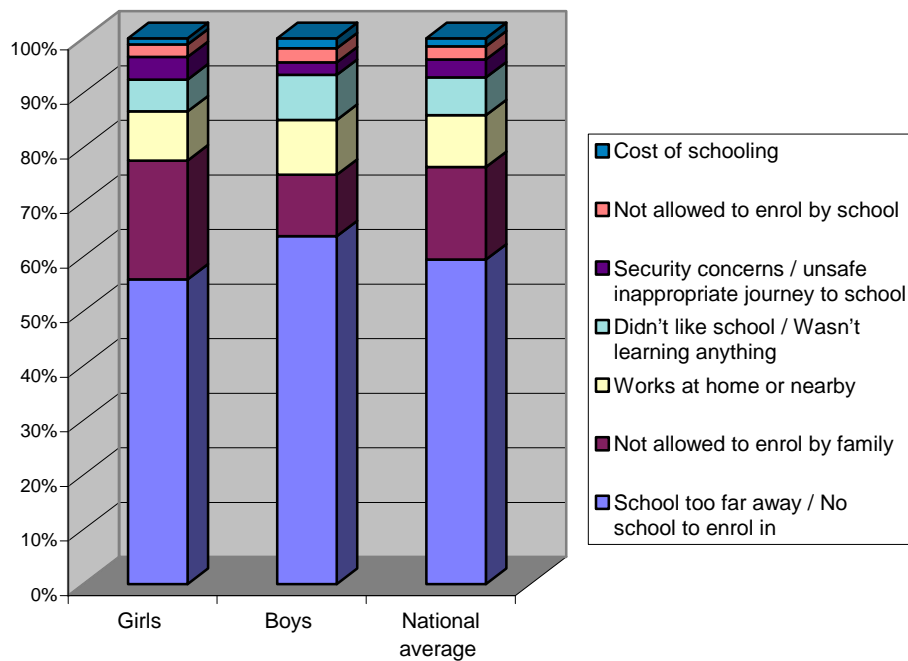
#### **معلمین و کارمندان غیر موجود (نا مری)**

بین 16,000 الی 20,000 معلمین ایکه استخدام شده اند نا مری اند (حضور فیزیکی در مکاتب ندارند).<sup>28</sup> شاید آنها معلمینی باشند که به کار هایشان نمایند و فقط معاش اخذ میکنند و یا هم بعضی از معلمین بیشتر از یک معاش اخذ میکنند زیرا آنها بیشتر از یک بار منحیت معلم ثبت و راجستر گردیده اند. ایجاد یک دیتا بیس معلمین به سطح ملی و ولایتی و نظارت معلمین توسط مردم محل میتواند برای وزارت حدود 12 میلیون دالر امریکایی و یا (600 میلیون افغانی) منفعت دهد در صورتیکه حد اوسط معاش معلمین 2500 افغانی ماهانه باشد. این رقم شاید برای پرداخت 30,000 معلم ایکه وزارت توقع دارد در پنج سال آینده تقرر کند، کافی باشد. وزارت معارف پلان جامع برای حل این مشکل (راجستر کردن معلمین) روی دست گرفته و ما هم تمام فاعلین و تمویل کنندگان معارف را تشویق میکنیم تا این ابتکار را موفق بسازند.

#### **بازسازی زیر بنا ها**

یکی از دلایل عمده عدم شمولیت دختران و پسران در مکاتب همانا دور بودن مکتب از محل سکونت شان میباشد. در عصر بعد از جنگ، میلیون ها طفل افغان از دسترسی به تعلیم و تربیه محروم گذاشته شده اند و آنهم به علت کمبود معلمین و مکتب که منابع فعلی نمیتواند جوابگوی هجوم و ریزش شاگردان بیش از حد باشد. سروی خطرات ملی و بررسی آسیب پذیری (NRVA) در سال 2005 واضحاً نشان میدهد که موقعیت مکاتب و عدم موجودیت مکاتب یکی از دلایل عمده عدم دسترسی شاگردان به مکاتب است (شکل 5). واضح است که ساختن مکاتب یکی از اولویت های عاجل و میرم استراتژیکی افغانستان است. در جریان 23 سال جنگها 75-80 فیصد مکاتب تخریب و یا از بین برده شده است.<sup>29</sup> بازسازی اینها از نیازمندی های میرم وقت است (چوکات 4). در چند سال اخیر وزارت معارف قادر به اعمار و بازسازی 1100 مکتب گردیده است. در دو سال اخیر 300 مکتب دیگر توسط برنامه همبستگی ملی اعمار گردیده و 500 مکتب دیگر توسط سازمان های خارجی اعمار شده که البته در اینجا با وزارت تعلیم و تربیه هماهنگی کمتر و یا هیچ صورت نگرفته است.

#### **شکل 5: دلایل اولیه برای عدم شمولیت اطفال در مکاتب**



منبع: بررسی خطرات و آسیب پذیری ملی 2005، احصاییه مرکزی، دولت اسلامی افغانستان

با این همه تلاش ها، باز سازی معارف کشور نتوانسته که هم گام با تقاضا باشد. بطور تخمین، اضافه از نصف مکاتب موجوده ضرورت به ترمیم و باز سازی اساسی دارند، اما بآنهم 2 میلیون طفل در زیر خیمه ها و یا در هوای باز آموزش خواهند دیدند.<sup>30</sup> طبق سیستم اداره و معلومات تعلیم و تربیه (EMIS)، حدود 10191<sup>31</sup> مکتب در افغانستان در سال 2005-06 موجود بوده و بیشترین آن بدون تعمیر میباشد. بسیاری از مکاتب ثبت نشده فاقد تعمیر بوده و در خانه های کرایه، خیمه ها، فضای باز، مساجد و مکاتب محلی بشکل غیر رسمی بسر میبرند. 52 فیصد این مکاتب آب آشامیدنی صحی نداشته و 75 فیصد آن فاقد شرایط بهداشتی اند.<sup>32</sup>

چارت 4: مجموع مصارف مکاتب که نیاز به نو سازی کامل دارد		
ارزش سنجش شده	تخمین	فرضیه ها
تعداد مکاتبی که باید در پنج سال آینده اعمار گردند	7824	ای ام ای ایس جولای 2006: تعداد مکاتب دولتی که بدون تعمیر و یاهم ویران اند بشمول تعداد مکاتبی که نیاز به ساخت دارند تا باشد که تعداد اطفال را در مکاتب افزایش داد، در پنج سال آینده هر مکتب حد اقل باید دارای هشت صنف بوده و در هر صنف 40 شاگرد در دو وقت (دو شفت) باشد.
قیمت تعمیر فی مکتب	\$72,000	آکسفام تخمین میزند که برای ساختن یک مکتب 8 صنفه با امکانات لازم (تشناب های جدا برای دختران و پسران) <sup>33</sup> .
مجموع قیمت برای باز سازی در پنج سال آینده در جریان سال های 2006 و 7 با قیمت های ثابت	\$563m	با حذف مکاتب که به ترمیمات و احیای دوباره کمتر ضرورت دارند.

## کتاب درسی

کتاب درسی یکی از عمده ترین و مهم ترین بخش های تعلیم و تربیه است و وزارت معارف با تمویل کننده گان یکجا تولید نصاب تعلیمی کاملاً جدید را برای صنوف 1-9 بعهده گرفته است. در اینجا نگرانی های از قبیل موجودیت پول ناکافی در این راستا وجود دارد (چوکات 5)<sup>34</sup>. وزیرمحترم تعلیم و تربیه اینرا اظهار داشت که چاپ کتاب درسی جدید برای دوره ابتدایی شروع شده الی سال تعلیمی جدید توضیع و به استفاده سپرده خواهد شد<sup>35</sup>. قیمت چاپ و تولید این کتاب خیلی کم خواهد بود اگر در داخل مملکت صورت گیرد. به سرمایه گذاری زیاد ضرورت است تا ظرفیت تولید کتاب در وزارت معارف بالا برده شود مخصوصاً وزارت معارف سعی کند تا مطبعه وزارت معارف را دوباره فعال سازد و یا اینکه منابع ارزان چاپ کتاب را در داخل مملکت پیدا کند.

چوکات 5: قیمت فی کتاب درسی برای پنج سال آینده (2007-2011)		
ارزش سنجش شده	تخمین	فرضیه ها
تعداد کتاب ایکه برای مکاتب از صنف 1-12 در پنج سال آینده ضرورت است.	180,722,652	تخمین مشخص وزارت تعلیم و تربیه در برابر افزایش نفوس شاگردان از سال 2007 الی 2011. در سال 2007-08 چاپ کلی کتاب از صنف اول الی نهم ضرورت است و بطور متداوم در هر سال آینده ضرورت به چاپ 1/3 حصه کتاب خواهد بود (بعلت چیره، پاره و ضایع شدن). تعداد کتاب در دوره ابتدایی 8، در دوره ثانوی 17 و در دوره لیسه 23 در نظر گرفته شده است.
قیمت فی کتاب درسی	\$1	اکسفام بر اساس قیمت های فعلی چاپ این تخمین را زده است.
قیمت مجموعی چاپ کتاب در پنج سال آینده	\$210m	

منبع: منابع مختلف

## 2.2 مشکلات و موانع تقاضا

در سه سال اول تعداد شاگرد دختر بسیار زیاد بود و هر کس میخواست تا دختران شانرا به مکتب بفرستند. بطور مثال، در ولسوالی ارغنداب (یکی از مناطق متعصب در جنوب افغانستان) دختران حاضر بودند و معلمین نیز آماده بودند تا به مکتب بروند، ولی همینکه دو سه مکتب را به آتش کشیدند هیچ کسی نمیخواهد تا دخترش را به مکتب بفرستد.

نماینده شورای ولایتی

ولایت کندهار، 11 دسمبر 2005<sup>36</sup>

با وجود این همه نا امنی ها، افغانها بطور مکرر از سال 2001 تا بحال مشتاق تعلیم و تربیه اطفال خود هستند. طبق سروی ایکه توسط گروه تحقیق و دفاع از حقوق بشر (HRRAC) صورت گرفته وانمود میسازد که حدود 18 فیصد مردم امید بر آن دارند که دولت توانائی وظرف اینرا پیدا خواهد کرد که طی سه سال آینده خدمات تعلیمی را بطور کل ارایه کند.<sup>37</sup>

وضع امنیتی روز به روز وخیم تر شده، برای بی ثبات ساختن اوضاع، یکی از گوارا ترین اهداف حمله بر مکاتب است. مخصوصاً در جنوب کشور مکاتب به آتش کشیده میشوند و معلمین تهدید به مرگ و بعضی هم کشته میشوند.<sup>38</sup>

خصوصاً" مناطق روستائی به سبب نبود تشویق خانوادگی از تعلیم و تربیه بی بهره ماندند، بالخصوص دختران. در همچو مناطق شمولیت خالص کمتر از 34 فیصد بوده و تناسب شمولیت دختران نسبت به پسران 1:2 حصه است. این نشاندهنده چالش بزرگ اجتماعی در رابطه به تقاضای تعلیم و تربیه است.<sup>39</sup> ما بر عکس در مناطق شهرنشین شمولیت خالص در تعلیمات ابتدایی بیشتر از 53 فیصد بوده و تقریباً 1:1 برای دختران و پسران است در مکاتب ابتدایی است. تبعیضات جنسی و موانعی اجتماعی کمتر بوده پس بالای منابع و نبود زیر بنای تعلیم و تربیه و دیگر موانع و مشکلات عرضه تمرکز گردد.

وزارت تعلیم و تربیه خبر داد که میان 10-13 فیصد شاگردان در هر سال ترک تحصیل میکنند ولی در سروی ایکه در سال 2003 توسط سروی متعدد گروهی (MICS) به اثبات رسید، ترک تحصیل دختران از مکاتب به مراتب بیشتر از پسران است مخصوصاً در هفت ولایت افغانستان حدود 20 فیصد دختران که شامل مکتب شده بودند هر گز به مکتب حضور نیافتند. این خروج و ترک تحصیل از مکتب بطور واضح نمایانگر مشکلات در سیستم تعلیم و تربیه بوده که نه تنها ضایع ساختن منابع عالی ملی است زمانیکه شاگردان دروس شانرا نیمه تمام میگذارند، ولی قانع ساختن و شمولیت دوباره آنها به مکتب خیلی ها دشوار است.

#### مصارف دوران مکتب<sup>40</sup> (مصارف بعد از شمولیت)

ما فقط برای دختران بکس مکتب خریداری نمودیم به قیمت فی بکس 70 افغانی. فاصله مکتب بسیار است (20 دقیقه پیاده روی دارد) و بوت هایشان زود کهنه و پاره میشدند و این یک مصرف دیگر است. هم چنان وقتیکه دخترم را به داکتر بردم زیرا از اثر آفتاب بر رویش لکه افتاده بود، داکتر بما گفت که باید برایش چتری بخریم، بطور کلی مصارف مکتب آنها خیلی بالاست.

خانواده ایکه دو دختر و دو پسر اش را به مکتب میفرستد

یک دختر در صنف اول و یک پسر در صنف دوم

چهار آسیاب، کابل<sup>41</sup>

بخاطر مشکلات اقتصادی دخترم را به مکتب فرستاده نمیتوانم، هنگامیکه وضع اقتصاد من خوب شد دخترم را به مکتب می فرستم. من نمیخواهم که تبعیض و یا کدام فرق بین پسر و دختر داشته باشم....

پدر غریب که دو بچه اش به مکتب میرود

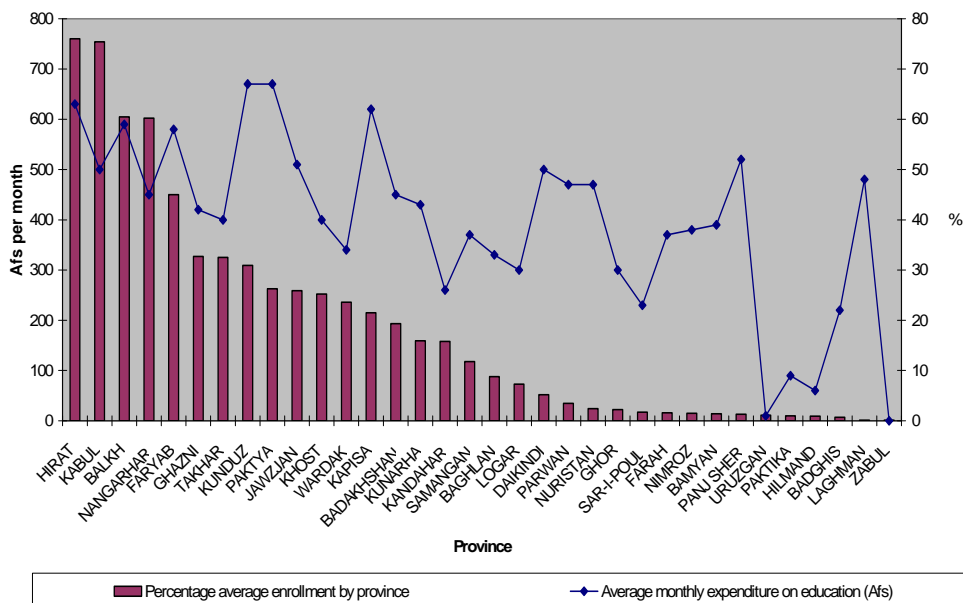
و دختری 14 ساله اش خانه نشین است

ولسوالی 13 هم (بل خشک)، شهر کابل<sup>42</sup>

با افزایش پی در پی در شمولیت شاگردان به مکاتب، دولت افغانستان قادر نبود تا همه مصارف تعلیم و تربیه را در بر گیرد. خانواده ها در سرا تاسر کشور مجبور ساخته میشوند تا مصارف و فیس (بعد از شمول به) مکتب را بپردازند که تقاضای آنها را برای تعلیم و تربیه متأثر ساخته و در بعضی موارد باعث میشود تا اطفال شانرا یا از مکتب خارج بسازند و یا هم شاگردان ترک تحصیل نموده و به دروس شان ادامه نمی دهند.

قانون اساسی افغانستان تعلیم و تربیه را الی دوره ثانوی بطور رایگان وعده داده است اما واقعات دیده شده است که فیس و یا پول برای مصارف از شاگردان اخذ میگردد که غیر رسمی بوده و باعث آن میگردد که فامیل ها از فرستادن اطفال شان به مکتب خود داری کنند. اکسفام در تحقیقات ابتدایی خود دریافت نمود که در سرتاسر ولایت دایکندی حدود 85 فیصد فیس بالای شاگردان چارج میشود<sup>43</sup>. مقدار فیس فی شاگرد سالانه حدود 300 افغانی (6 دالر امریکایی)<sup>44</sup> است که حدود 2 فیصد<sup>45</sup> عواید سرانه آنهاست. این فیس ها شامل مصارف دیگر خانواده ها مانند یونیفورم مکتب، کتاب، مصارف ترانسپورت، بوت، قرطاسیه غذا و غیره نمیشد که این هم، بجای خود، بار سنگینی بالای خانواده ها است<sup>46</sup>.

شکل 6: مصارف ماهانه خانواده ها (افغانی) با مقایسه به تعداد شمولیت در ولایات (%)



منبع: بررسی خطرات و آسیب پذیری ملی (NRVA) 2005 و دفتر احصاییه مرکزی دولت اسلامی افغانستان

بررسی خطرات و آسیب پذیری ملی در سال 2005 نشان داد که تقریباً (شکل 6) در سرتاسر افغانستان مصارف دوران مکتب در هر خانوار برای تعلیم و تربیه (بطور اوسط) 188 افغانی در هر ماه میباشد و بار سنگین است که هشت مرتبه زیاد تر از ولایت کابل و هرات میباشد. همه این مصارف دوران مکتب ارتباط مستقیم به تعداد شاگردان دارد مثلاً در ولایات که تعداد شاگردان کمتر است مانند بادغیس، هلمند، نیمروز، سرپل و ارزگان مصارف ماهانه خانواده ها نیز کم میباشد. این ولایات پایین ترین سطح شمولیت را نیز دارا هستند<sup>47</sup>. این مبحث طوری میتوان خلاصه کرد که سه فکتور عمومی در ولایات ذکر شده مشابه اند: الف، فراهمی و دسترسی کمتر به معارف با مصارف کمتر، ب، فقیر بودن این ولایات نسبت به ولایات دیگر و مصارف دوران مکتب از برداشت آنها بالاست (این امر بجای خود مانع شمولیت اطفال به مکتب میشود) ج، مسایل عنعنوی و کلتوری در بعض مناطق کشور نیز باعث بازداشت شمولیت و مصارف میشوند.

سطح فقر، اخذ فیس و مصارف دوران مکتب تأثیرات منفی بالای شمولیت اطفال به مکتب دارد. مخرب ترین نوع اخذ پول همانا اخذ پول غیر رسمی از شاگردان (اولیای شاگردان) به منظور کمک به معلمین است. برای فعال نگهداشتن مکاتب و تهیه مصارف روزانه بطور عموم از مردم منطقه باج گرفته میشود و علت آن نبود تخصیص پولی - کافی - برای پرداخت معاشات دولتی و نرسیدن بوقت آنست. فامیل های غریب قادر نیستند که اطفال شانرا به مکتب بفرستند زیرا اینکار مصارف را در قبال داد (هر چند که کم هم باشد) و نیز فرصت های کار و بدست آوردن عواید نیز کم است<sup>48</sup>. در اینجا موضع قوی وجود دارد نه تنها برای کاملاً از بین بردن این فیس های غیر رسمی بلکه برای سهیم بودن مردم و نیز به منظور قادر ساختن و تشویق کردن اطفال (حتی اطفال غریب ترین خانواده ها) تا به مکاتب شامل شوند.

### تهیه عمومی غذای نیمه روزه

چند شب است که ما نان نخوردیم چراکه هیچ چیزی بخوردن نداشتیم. وقتی که بچه ام از مکتب آمد بسیار گرسنه و نا توان شده بود - ولی من هیچ چیزی در خانه نداشتم تا گرسنگی او را رفع کند

مصاحبه با مادری که طفل 12 ساله اش در صنف چهار است

چهل و هفت فیصد اطفال ( شش میلیون) در افغانستان به سو تغذی گرفتار اند به دلیل نبود غذای کافی<sup>50</sup>. اکثریت خانواده ها در مناطق روستایی مشکلات زیادی در رابطه با بدست آوردن غذای خوب دارند<sup>51</sup>. و این بدون شک بالای صحت و عملکرد آنها در مکتب تأثیر گذار است.

برنامه تغذیه عمومی نیمه روزه در 2001<sup>52</sup> در هندوستان معرفی شد و توقع می‌رود که با این کار وضعیت تغذیه اطفال، صحت و تعلیم و تربیه را بهبود بخشد و از ارقام بلند خروج از مکتب و نا کامی ها جلوگیری نموده و اینکار سطح عملکردهای تعلیمی و تربیوی شانرا بلند خواهد برد. این نوع تغییرات میتواند از گرسنگی شاگردان کاسته، شمولیت و حاضری شاگردان بهتر گردانیده و مکتب ها نیز دستاورد های زیادی داشته باشند. بلند بردن کیفیت دروس و معارف یک امر خیلی مهم است زیرا نظر به ارقام دست داشته فقط 45 فیصد اطفال به مکتب می‌روند که از جمله شاگردان که شامل صنف اول میشوند فقط بیشتر از نصف بچه ها و 1/3 دختران قادر به فراغت صنف پنجم میشوند<sup>53</sup>.

غذا در مکاتب یکی از راهای است که میتواند اطفال را بسوی مکتب سوق دهد مخصوصاً در جوامع بسیار غریب. در سال 2002 در افغانستان سازمان غذایی جهان، مواد غذایی که اطفال با خود به خانه می‌برند، را سازمان داد که تحت کمپاین دولتی "بازگشت به مکتب" 1.2 میلیون طفل را مورد حمایت قرار داد. در سال 2006 این پروگرام 1.5 میلیون طفل را نیز در برنامه - غذا در بدل تعلیم- در نظر گرفته است و 0.6 میلیون طفل را به حساب غذا برای بردن به خانه در نظر گرفته است. این پروگرام مناطقی را که از لحاظ غذا در وضعیت نا مناسب قرار دارند و غریب میباشند در نظر گرفته است. در زمستان سازمان غذایی جهان 450,000 طفل را که در شرایط دشوار بسر می‌برند این مواد غذایی بشمول گندم را مساعدت خواهند نمود. بر علاوه این برای 400,000 دختر روغن نیز برایشان فراهم خواهد گردید، این کار جنبه تشویقی دارد تا دختران در مکتب بعد از شمولیت- باقی بمانند<sup>54</sup>. تداوم این همه برنامه ها هنوز هم سوال است<sup>55</sup>. با وجود این همه فعالیت ها از بین بردن گرسنگی دیرینه این مملکت یک کار است بسیار دشوار!

انتخاب اطفال از طریق پروگرام های مشخص میکانیزم موثر نبوده زیرا که نصف نفوس اطفال شکار سو تغذی در سراسر افغانستان هستند. شناخت اینکه چی کسی غریب است و کدام مناطق بیشتر آسیب زده هستند بسیار مشکل بوده و حتی دقیق و یا درست بودن معلومات جمع شده نیز یک سوال است. تغذیه عمومی برای اطفال مکتب و کمک های ظاهری راه طولانی را در بازسازی افغانستان و سیستم تعلیم و تربیه برای اطفال هم در حال و هم در آینده کمک نموده، باز میسازد. طبق محاسبات آکسفام غذای ساده ای که شامل شیر و یک بسکیت باشد فی شاگرد 32 دالر امریکایی فی سال میباشد و مصرف عمومی سالانه (2007-08) 192 میلیون امریکای میباشد<sup>56</sup>. این غذا میتواند یک نقش ارزنده و اساسی را در قسمت صحت و تندرستی اطفال بازی کند و نیز میتوان گفت که تعلیم با کیفیت را برای نسل های آینده افغانستان پیشکش مینماید.

### 3 بی کفایتی در مصارف تعلیم و تربیه

قسمی که گفته شد، بی کفایتی در مصارف تعلیم و تربیه بالای شمولیت شاگردان (مخصوصاً برای دختران) و کیفیت معارف تأثیر بسزایی دارد. بعضی از این موانع را میتوان توسط اصلاحات سیستم تهیه پول و تخصیص بندی آن حل کرد، که این امر شامل دو بخش میباشد: بخش یا مرحله اول شامل بودجه و تطبیق آن بوده و مرحله دوم آن وابستگی به مشخصات ساختمان و طرز کاری سیستم معارف دارد.

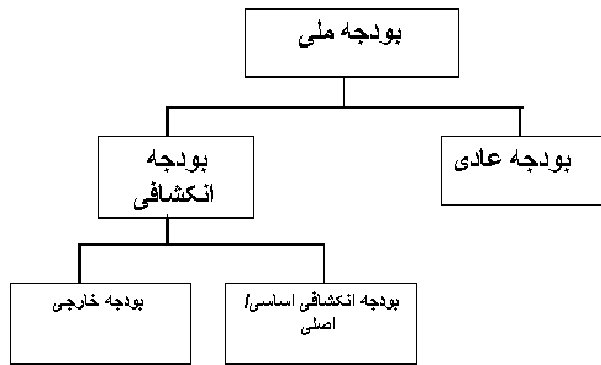
### 3.1 بی کفایتی در پروسه (پروسه های غیر مؤثر)

#### بودجه های عادی و انکشافی

در ابتدا خیلی مهم است تا پروسه های بودجوی و تطبیق بودجه را ، به نسبت معارف، نقشه بندی کنیم.<sup>57</sup>

بودجه ملی افغانستان متشکل از بودجه عادی و انکشافی است (شکل 7). بودجه عادی معمولاً شامل معاشات و دیگر مصارف اداری میباشد. هم دولت افغانستان 45 فیصد و تمویل کننده گان 55 فیصد این بودجه را از طریق پول برای بازسازی افغانستان (ARTF) تمویل میکنند.<sup>58</sup>

شکل 7: اجزای بودجه ملی معارف



منبع: مبنی بر معلومات وزارت مالیه

اما بودجه انکشافی در جهت دیگر مصارف مربوط به بازسازی ، احیای مجدد، زیر بنا ها، ظرفیت سازی و پروگرام های سازمانی و تقویت نهاد ها را در بر میگیرد. برای روشن ساختن مقدار بودجه انکشافی باید گفت که بودجه انکشافی حدود 83 فیصد مجموع

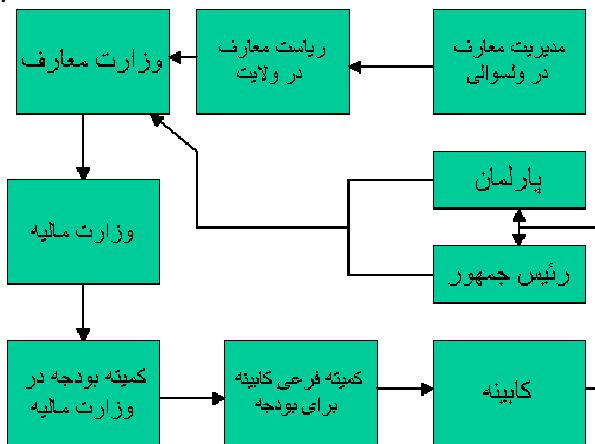
بودجه ملی را تشکیل میدهد. بودجه انکشافی کاملاً توسط تمویل کننده گان تمویل میشود و سهم گیرندگان بزرگ آن عبارت است از ، اداره کمک های انکشافی امریکا و دیفید. بودجه انکشافی نیز متشکل از دو بعد است.1) بودجه اصلی/ اساسی انکشافی که متشکل از کمک ها و قرضه ها میباشد که توسط تمویل کننده گان و جامعه بین المللی پرداخت میگرددو کاملاً توسط وزارت تعلیم و تربیه اجرا و تطبیق میگردد.همچنان دونه ها از طریق صندوق وجهی برای بازسازی افغانستان پول خود را می پردازند بخاطر حمایت از بودجه عادی.<sup>59</sup>

2) بودجه انکشافی خارجی، از طرف دیگر، صد فیصد توسط تمویل کننده گان و فاعلین خارجی (غیر دولتی) تمویل گردیده ومورد اجرا قرار میگیرد. البته در این راستا با دولت هیچگونه هماهنگی صورت نگرفته و با ندرتا" فعالیت ها و پروژه ها هماهنگ میشود. در جریان تحقیق شاهد موارد کمتر بودیم که پول و پروژه این نوع برنامه ها ثبت سیستم اداره مالی افغانستان شده باشد.

## ترتیب کردن بودجه

پروژه آماده گی برای بودجه در بخش تعلیم و تربیه خیلی مغلق و دوره ای میباشد (شکل 8). وزارت مالیه رهنمود و ضرب الاجل را برای هر فعالیت که شامل تهیه و ترتیب

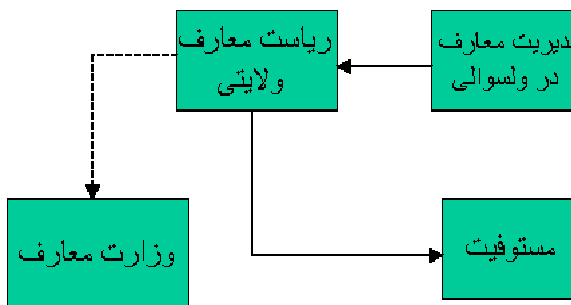
**شکل 8: یروسه ترتیب بودجه معارف**



منبع: مبنی بر معلومات وزارت معارف و مالى

هر وزارت مکلف است که فارم و فورمه ها را با معلومات مربوط و مورد ضرورت خانه پری کرده و به وزارت مالیه بفرستند. به همین نسبت وزارت خانه های مربوط اطلاعیه ای را به ریاست های مربوط شان در ولایات ارسال میکنند. و ادارات و ریاست های ولایتی مجبور و مکلف هستند تا با در نظر داشت اولویت های همان ولایت در مورد تعمیر مکاتب، استخدام و مقرری

**شکل 9: پروسه مذاکره و ترتیب بودجه عادی**



منبع: مبنی بر معلومات وزارت معارف و مالى

ها، زیر بنا، صحت و امنیت معلومات کافی ارایه دارند. یک یادداشت دیگر نیز به ریاست های مربوط داخل وزارت فرستاده میشود که تا نیازمندی هایشانرا در سال آینده دریافت کرده و بودجه پیشنهادی شانرا ارایه دارند. ریاست های پلان هر وزارت خانه تمام معلومات را جمع آوری کرده و یک مسوده ای از بودجه پیشنهادی

رائر تیب میدهد. زمانیکه کفرانس سمع بودجه (دفاعیه) با همه وزارت ها به اختتام رسید پس وزارت مالیه با تمویل

کنندگان و جامعه بین المللی جلسات عمومی و خصوصی ترتیب میدهد تا جلب کمک و یا قرضه های طویل المدت برای هر سکتور دریافت نماید. تمویل کننده گان و داور ها در انتخاب سکتور آزاد هستند که کدام بخش را میخواهند تمویل کنند.<sup>60</sup>

ریاست اداری وزارت تعلیم و تربیه وظیفه دارد تا معلومات ابتدایی را در رابطه به بودجه عادی فراهم کند (شکل 9). یک تیم از مفتشین وزارت، ریاست های هر ولایت را تفتیش نموده و معلومات را در مورد تعداد معلمین، کارکنان اداری و دیگر کارمندان قراردادی تصدیق مینماید. بر اساس معلومات ایکه از تمام ریاست های ولایات بدست میآید ریاست اداری بودجه عادی را ترتیب و پیشنهاد مینماید.

## سیستم مذاکرات و مشاوریت ضعیف

میکانیسم مذاکرات و مشاوریت میان ریاست های ولایات و ولسوالی ها نهایتاً ضعیف اند. هم چنان ندرتا" با قریه جات، معلمین ، انجمن اولیا و مربیان مشوره صورت میگیرد و این مشوره ها عمیق و جامع نمیشود. همه تصمیم گیری های پالیسی بودجه در سطح مرکز گرفته میشود که مشوره خیلی کم و یا هم هیچ مشوره ای با تطبیق کنندگان مستقیم (پالیسی و استراتژی ها) که شامل ریاست ها و مدیریت ها در سطح ولایات و ولسوالی ها و مکاتب است، صورت نمیگیرد .

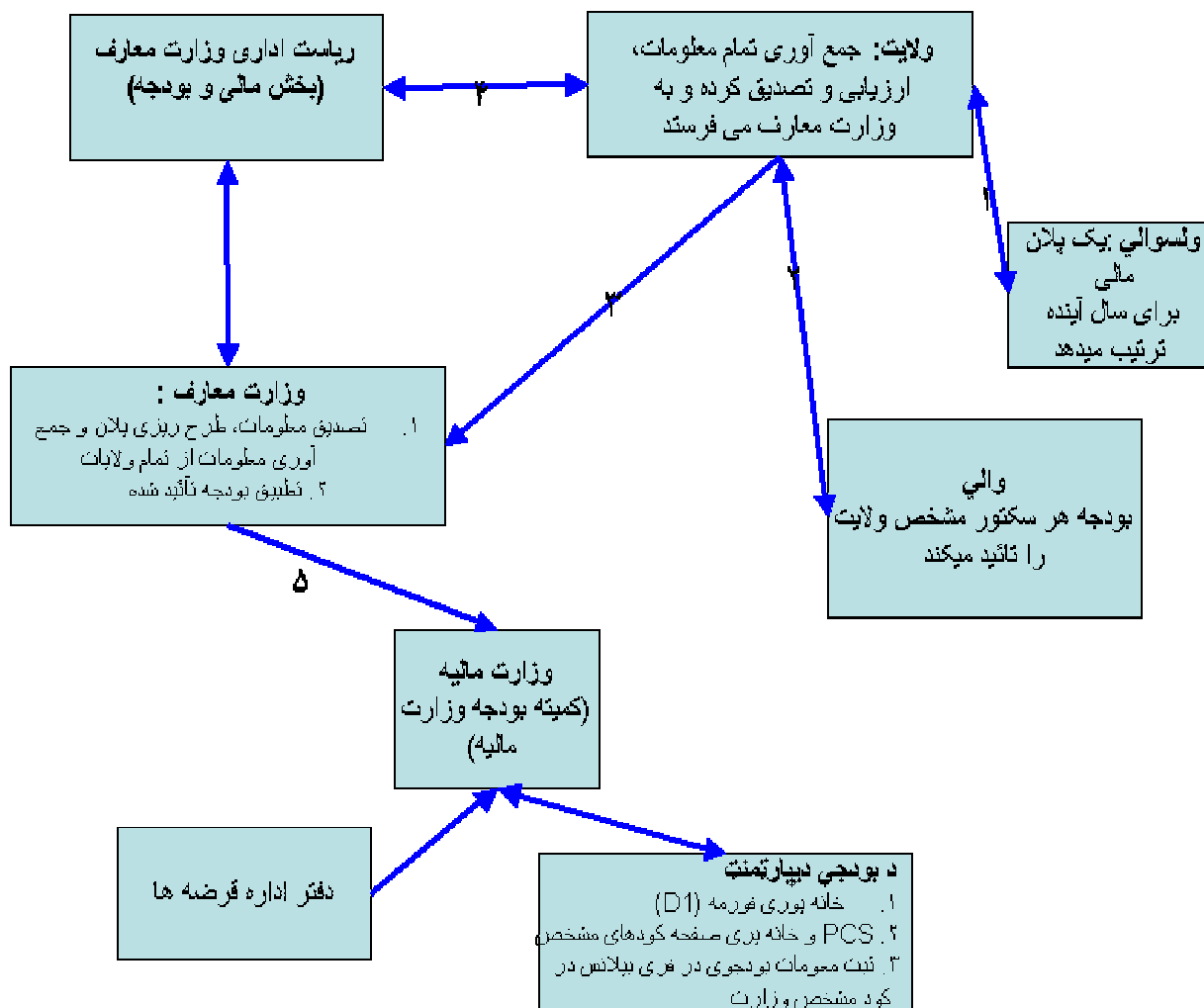
بر علاوه این، وزارت تعلیم و تربیه قادر نیست تا پلان دقیقی را برای استخدام معلمین جدید رویدست گیرد زیرا بسیاری از سازمان ها مکاتب اعمارو بازسازی نموده اند بدون آنکه با وزارت هماهنگی نمایند تا وزارت در برابر معلمین و منابع تدریسی آن مکتب پلان و تصمیم اتخاذ نماید. پس وزارت بعداً با تاخیر در استخدام معلمین مواجه میشود زیرا مکلف است تا بودجه از طریق وزارت مالیه تصویب شده وبخاطر اضافه در تشکیل از اداره امور و دارالانشاء شورای وزیران فرمان اخذ نماید<sup>61</sup>.

روابطه میان مقامات تعلیم و تربیه در سطح ولایات و مرکز بطی بوده و خمی و پیچی زیاد دارد ، حتی قرطاسیه مورد ضرورت روزانه هم به کاغذ بازی، دیوان سالاری و بیوروکراسی میکشاند. پس بخاطر تهیه بودجه واقدام سر تا سری به آن ،بشکل اتومات، یک پروسه گسترده و مشخص مشاورتی و مذاکراتی در مورد مندرجات بودجه ضرورت بوده وحسابدهی بی انتهای را در قبال خواهد داشت.

### تاخیرات و کمبودی ها

بزرگترین مسئله در سطح ولایات و پائین تر از ولایات عبارت از پرداخت پول برای مکاتب برای معاشات و خریداری های کوچک و مصرف روزمره است. این پروسه مغلق است (شکل 10) قسمی که یک ورق از یک ریاست به والی و پس به ریاست و بعداً به مستوفیت ،جاییکه تصامیم بیش از حد تعطیل میشود، دوران میکند<sup>62</sup>. در جریان تحقیق، یکی از مستوفی ها چنین توضیح داد که " اگر طفل گریه نکند مادر به او شیر نمیدهد "<sup>63</sup>. و افواهایی وجود دارد که برای پرداخت های پول و معاشات از مستوفیت شروع تا به معتمد خود مکتب رشوه گیری گسترده ای وجود دارد<sup>64</sup>. معلمین نه تنها معاشات شانرا بر وقت دریافت نمیکند بلکه همان معاشی که ایشان حقدار هستند (معاش مکمل) برایشان تادیه نمی گردد<sup>65</sup>. نبود ظرفیت در وزارت برای پلان جامع پولی و اداره کلی بودجوی یکی از موانع اصلی آنست.

شکل 10: چارت ذیل نشان‌دهنده پروسه بودجه انکشافی با در نظر داشت وزارت معارف میباشد.



منبع: مبنی بر معلومات وزارت مالیه و تعلیم و تربیه

در بودجه عادی، وزارت مسوول بررسی و نظارت است در حالیکه ریاست های ولایتی تنها مسوول گزارش دهی هستند. وزارت خانه های مرکزی و ریاست های ولایتی به کمبود امکانات لوژیستیکی، منابع بشری، ظرفیت و استعداد های هم در نظارت و هم در گزارش دهی مواجه هستند و نمیتوانند تا مفتش، مبصر و گزارش شده خوب و بوقت باشند.

### صرف نظر از دولت

سه ربع بودجه که توسط تمویل کننده گان بین المللی در پروژه های تعلیم و تربیه به مصرف میرسد، در جریان این پروسه از دولت صرف نظر گردیده و دولت در جریان قرار نمیگیرد، نظر به ساختار بودجی که دولت دارد، دولت پول هنگفت را بدست میآورد البته به روی کاغذ. معمولاً دونه ها با کمپنی ها، انجوها و یا هم نظامیان قرارداد میکنند. بانک جهانی تخمین زده است که اگر پروژه کمک های اولیه صحی در خارج از دولت قرارداد مگردید پس قیمت آن 50 چند بلند تر از قیمت فعلی این پروژه می بود<sup>66</sup>. حتی در سیستم تعلیم و تربیه پروژه ها به خارج از وزارت به قرار داد داده شد، بطور مثال، پروژه ای که برای لوپس برگر به قرار داد داده شد تا 23 مکتب را اعمار کنند برای فی صنف 22,813 \$ مصرف داشته که دو برابر قیمت دولتی است<sup>67</sup>.

کمک های فراهم شده توسط تیم های بازسازی ولایتی در مقایسه با نیازمندی های ملی بسیار کم بوده، اما بآنهم دراحیای مجدد مکاتب به مراتب قیمت تر است نسبت به کمک های سازمان های مساعدتی. تاخیر و ممنوعیت در امضای یک توافقنامه با وزارت تعلیم و تربیه یک عدم کفایت آشکار را بوجود آورده است. هماهنگی مستقیم با ریاست های معارف ولایات و ولسوالی ها و اعمار مکاتب بدون هماهنگی با وزارت مرکزی باعث گردیده تا این نوع مکاتب بدون معلم و وسایل تدریسی باقی مانده و حتی وزارت نمیداند که این مکاتب به کجا موقیعت دارد<sup>68</sup>. سازمان های امداد رسانی<sup>69</sup> از مختلط بودن پروژه های نظامی و موسسات امداد رسانی مخصوصاً در اوضاع کنونی افغانستان نگران اند چی اینکار میتواند تلاش های موسسات امداد رسانی را که نظر به نیازمندی های مردم مورد اجرا قرار میگیرد و کدام هدف سیاسی یا نظامی در بر ندارد به خطر مواجه ساخته، و مردم ایکه از این مساعدت ها بهره مند میگردند خود در مجزا نمودن امداد رسانی و نظامیان فرق نتوانسته و بعضاً کارمندان امداد رسانی را به جاسوسی نظامیان متهم میکنند<sup>70</sup>.

## 3.2 بی کفایتی ساختاری

بی کفایتی (غیر مؤثر بودن) ساختاری در سیستم تعلیم و تربیه مرکب از بی کفایتی پروسوی بوده و یک چالش/ مشکل بزرگی در سیستم است. منابع مصرف شده میتوانست که بشکل خوبتر و حاصلخیز آن استفاده میگردید.

### بودجه (پول) مصرف نشده

وزارت تعلیم و تربیه مثل همیشه قادر نبوده است که بودجه در دست داشته خود را مصرف کند. طور تخمین، افغانستان فقط قادر به مصرف 50 فیصد بودجه انکشافی بوده و در قسمت تعلیم و تربیه کمتر از این (50 فیصد) به مصرف رسیده است<sup>71</sup>. کاربرد بهتر از پول اعمار و بازسازی مکاتب را یقینی میساخت ولی تنگنا ها و دشواری های پروسوی و نبود یک چوکات مشخص کاری و پلان ملی دلایلی است که بودجه کمتر و یا هیچ به مصرف نرسیده است<sup>72</sup>.

### مصارف غیر (علاوه) از معاشات

قسمت زیادت از بودجه عادی - 117 میلیون دالرا امریکایی- در سال 2005 و 06 توسط وزارت تعلیم و تربیه به حساب معاشات (حدود 90 فیصد) مصرف گردیده و باقی مانده همه مصارف اداری و خدماتی بوده است. در سال 2005-06 (1384) از بودجه عادی دولت فقط 3 میلیون دالر<sup>73</sup> (150 میلیون افغانی) 3 فیصد آن مصارف غیر از معاشات ( برای اکتساب دارایی تخصیص داده شده) است. در حقیقت کسب دارایی در بودجه عادی عبارت از خریداری کتاب است و اشیای دیگر مانند میز، چوکی، فرش و گلیم، و دیگر اشیای مورد ضرورت حتی شامل بودجه عادی نبوده و تخصیص هم برایش داده نشده است.

### توزیع نامساوی پول

یکی از بخش هاییکه نیاز به اصلاحات جدی دارد تهیه پول برای تعلیم و تربیه در همه ای ولا یات است. واضح است که در سطح ولایات بودجه ایکه برای معاشات تخصیص داده میشود تفاوت های زیاد دارد

چارت 6: توزیع نامساوی پول تعلیم و تربیه در سراسر ولایات					
	قیمت فی مکتب	مصارف برای فی معلم		مصارف فی طفل	معاشات بر اساس فیصدی از مجموع مصارف
		سالانه	ماهانه		
بدخشان	810,840	41,205	3,434	1,543	73
کندهار	504,205	57,769	4,814	1,003	52
دایکندی	141,322	29,867	2,489	688	76

چارت 6 نشان میدهد که در بدخشان مصارف برای هر مکتب و هر طفل بلند تر است و قسمیکه در چارت 3 نشان داده شد برای هر 27 شاگرد یک معلم است. تمویل کننده گان، انجوها و جامعه بین المللی در بخش تعلیم و تربیه و بازسازی زیر بناهای تعلیمی این ولایت سرمایه گذاری هنگفت میکنند. بدخشان در مقایسه به کندهار و دایکندی در سطح بالاتری قرار میگیرد که توسط دولت و جامعه بین المللی از نظر انداخته شده اند. سروی های اولیه اکسفام نشان میدهد که اکثریت معلمین در دایکندی کمتر از \$38 (1900 افغانی) معاش ماهانه ایشان است که با مقایسه با حد اوسط معاشات که 50 دالر امریکایی (2500 افغانی) میباشد، بسیار پائین میباشد. بهر حال، این ولایات بخاطر نا امنی و دور بودن اش مورد توجه کمتر جامعه بین المللی قرار میگیرند.

## 4 پیشنهادات

بر اساس تحلیل فشرده از پروسه مالی تعلیم و تربیه و موانع آن، از فاعلین مختلف تقاضا میگردد تا موارد پالیسی ذیل را برای اصلاحات این پروسه و برای رسیدن به هدف شمولیت کلی و عمومی و محیا ساختن معارف کلی، بعهده گیرند.

## 4.1 دولت افغانستان

### سرمایه گذاری در زیربناها

- در آینده نزدیک، 52,722 معلمین دوره ابتدائی تربیه گردد. بر علاوه آن 63,616 معلمین دوره ابتدائی دیگر نیاز به مقرری و آموزش دارند تا جوابگوی افزایش در شمولیت شاگردان در پنج سال آینده باشند. با در نظر داشت حساسیت های جنسی و عنعنوی باید ابتکارات روی دست گرفته شود از قبیل مقرری و تربیه معلمین ذکر شده 50 فیصد آن خانم ها باشند.
- از بین بردن همه ای انواع فیس های رسمی و غیر رسمی در تعلیم و تربیه. بر علاوه سرمایه گذاری خانواده ها در قسمت تعلیم و تربیه، مصارف مکتب، یونیفورم، کتب، ترانسپورت، بوت، قرطاسیه و غذای نیمه روزه تا حد امکان ضروریست که به قیمت سبساییدی برای شاگردان فراهم گردد.
- فراهم نمودن غذای ساده که شامل شیر و بسکیت بوده، بطور عمومی، برای همه شاگردان مکتب که قیمت آن فی شاگرد 32 دالر امریکائی فی سال بوده و مصارف کلی آن در سال 08-2007 192 میلیون دالر امریکایی خواهد بود.

### اصلاحات پروسوی

- اتخاذ پروسه بودجه صفری، که بطور اتومات متقاضی یک پروسه مشاورتی گسترده ای برای هر نوع بودجه با صلاحیت برای بخش مالی تعلیم و تربیه باشد، گردد. دولت باید بودجه سالانه مکاتب را نظر به مصارف سالانه فی شاگرد، فی معلم و فی مکتب آماده سازد.
- پروسه پلانگذاری در سطح ولسوالی بر اساس ضرورت و مصارف صورت گیرد پلان های ولسوالی ها میتواند که در ولایات و از ولایات با مرکز و بالاخره با پلان ملکی مدغم گردد. این کار وزرات تعلیم و تربیه را قادر میسازد تا اولویت های کاری اش را شناخته و تاخیرات را در تصمیم گیری کاهش دهد.
- یک چوکات کاری برای پلان چند ساله ایجاد گردد تا یک تاخیر و مصرف نشدن پول تأثیری بالای بودجه های دیگر نداشته، و تاخیرات پیش بینی نشده قاتل پلان های زنده می باشد.
- کار روی یک میکانیزم ملی صورت گیرد تا مبصر منابع دست داشته، ظرفیت های کاری و عملیات ها باشد. یک دیتابیس ملی معلمین در سطح ولایات بوجود آمده و قرا و قصابات (مردم منطقه) موجودیت معلمین را نظارت کنند.

### اصلاحات ساختاری

- مخارج حدود 20-40 فیصد بودجه عادی باید برای مصارف جاری غیر از معاشات تخصیص داده شود.
- توزیع پول در سرتاسر ولایات و ولسوالی ها بر اساس وسعت و فطرت سیستم تعلیمی آنها بوده تا باشد نتایج لازم و فرصت های درست و مساوی را در سرتاسر کشور یقینی ساخت.
- یک کمیته بودجه در وزارت تعلیم و تربیه از ریاست های مختلف آن ایجاد گردد که مشخصاً وظیفه مذاکرات بودجه را داشته، وبا وزارت مالیه و تمویل کننده گان خارجی هماهنگ ساخته و در ارتباط باشند.
- در سطح ولایات، یک سیستم ارسال پول و یک حساب بانکی تعلیم و تربیه ایجاد شده و بعد از اجرای تخصیص و تصویب شدن مستقیماً به آن ارسال گردد. اینکار از ضیاع وقت کاسته و موثریت را استحکام می بخشد.

## 4.2 تمویل کننده گان و جامعه بین المللی

- سرمایه گذاری 563 میلیون دالر در بودجه اصلی انکشافی تا 7824 مکتب در جریان پنج سال آینده را عمار گردد.
- دولت را حمایت نمائید تا 210 میلیون دالر را سرمایه گذاری نماید و 180 میلیون کتاب مورد ضرورت را چاپ و برای تمام شاگردانیکه از صنف اول الی دوازدهم هستند، در ظرف پنج سال آینده، توضیح نماید
- تا پنج سال آینده مصارف غیر معاشات رای حمایت نموده تا زمانیکه افغانستان قادر به دست آوردن عواید بهتر و بیشتر میشود.
- تشریک پلان های حمایت مالی و خدماتی (مستقیم و غیر مستقیم) با تمام فاعلین معارف تا از دوگانگی در چوکات کاری تعلیم و تربیه ملی جلوگیری صورت گیرد.

## 4.3 نظامی

- امضا پروتوکولی با وزارت تعلیم و تربیه در سطح مرکزی و تطبیق تمام فعالیت های بازسازی با هماهنگی و بررسی نیازمندیهای وزارت مربوطه انجام پذیرد.

## 4.4 انجوها (ادارات غیر دولتی)

- دولت را در ظرفیت سازی دراز مدت حمایت نمایند تا ارایه خدمات تعلیم و تربیه را با ثبات و دایمی سازد.
- یقینی ساختن تمام فعالیت های شان و ناظر این باشند که تمام فعالیت هایشان دولت را در تطبیق چوکات ملی برای عرضه خدمات تعلیمی همکاری میکند.
- مراقبت از فعالیت ها که مشمول چوکات تعلیمی ملی باشد.

1. \*گانون (2002) دختران دوباره به مکاتب افغانستان میروند: روزنامه کمره اسو شینید پریس 22 مارچ
2. ارقام افزایش در شمولیت در افغانستان نشان دهنده یک چالش غیر منتظره است. تمام اسناد شمولیت از آقای حمید کربلایی رئیس ریاست تعلیمات ابتدایی وزارت تعلیم و تربیه ، ارتباطات شخصی، 4 اپریل 2006
3. اسناد شمولیت از سیستم معلوماتی اداره تعلیم و تربیه 1384 وزارت تعلیم و تربیه و اسناد نفوس از اداره داحصاییه مرکزی افغانستان سال 1384 و در جولای 2006 بدسترس قرار گرفته است
4. \*چوهدری ای. مشاور به وزیر تعلیم و تربیه (اگست 2006) صحبت با نویسنده، پلان ها در رابطه به معرفی نصاب تعلیمی جدید، محکمه پاکستان، 28 اگست 2006. اداره یونسف فعالانه در ساختن نصاب تعلیمی کمک های شایانی نموده است(در ایجاد نصاب تعلیمی سال 2002/3 و نیز انکشاف کتاب در همین سال ها). آنها انکشاف نصاب تعلیمی را و کتاب ها را به پایان رسانیده اند البته از صنف اول الی پنج. صنف 6-7 در سال 2006 انکشاف خواهد یافت با علاوه کرده بعضی از مصامین برای صنف 1-5 . افغانستان تعریف "تعلیمات ابتدایی را تا به صنف نهم و یونسف موافقه نموده است که در ساختن نصاب تعلیمی کمک نموده و از صنف 10-12 به یونسکو واگذار خواهد شد.
5. وزارت تعلیم و تربیه، دسترسی در سپتمبر سال 2006
6. \*سپینک جی، 2006، بازسازی تعلیم و تربیه و مهاجرات های اجباری در افغانستان. بررسی مهاجرت اجباری.
7. \*از معلوماتی که توسط دفتر کمک های انکشافی امریکا و یونسف در جریان ملاقات های مشوره ای بدست آمد جولای 2006
8. \*این ارقام شامل مصارف داده شده توسط خوانواده ها نمیگردد و فقط مصارف مصرف کننده است
9. \*بر اساس جمع بندی آکسفام
10. \*واجدی، متخصص تعلیم و تربیه در بانک جهانی، (اپریل 2006)
11. \*پیر بی، یکی از جنگجویان فرانسوی در اپریل 2006، در ملاقات با نویسنده، مصارف برای تعلیم و تربیه توسط قوای فرانسوی 563.697
12. \*سی ای آر پی پروگرام، برای قوماندانان در عراق و افغانستان داده میشود تا از آن به منظور کمک های بشری استفاده گردد
13. \*محمد هاشم شاهی، منیجر بخش تعلیم و تربیه کمیته سویدن برای افغانستان و وژمه باتو منیجر تعلیم و تربیه در دفتر پاملرنه افغانستان
14. \*گانون (2002) دختران دوباره در مکتب
15. \*تحلیل آکسفام بر اساس احصاییه ای که توسط اداره احصاییه مرکزی افغانستان فراهم شده است. وزارت تعلیم و تربیه با ارقام دقیق اش تخمین زده است که 40% اطفال بین سنین 6-18 ساله در مکاتب شمولیت ندارند.
16. \*سپینک (2006) بازسازی تعلیم و تربیه و مهاجرت اجباری جولای 15
17. \*پیوسته به قبل
18. \*ایوانس (2004) بر گرفته از صفحه 118 گزارش نیک "پول ها به کجا میروند" مطالعه کمک های بشر دوستانه برای انجو ها در افغانستان می 2006 نشر نشده است

19. \*سپینک (2006) بازسازی تعلیم و تربیه و مهاجرت های اجباری
20. \*جمع بندی بر اساس اسناد شمولیت موجود در یونسکو ای ایف ای جی ام آر 2006 و فرضیه های بعدی. آسیای جنوبی فیصدی معلمین آموزش دیده برای افغانستان یک پروژه ایپرا در نظر "گرفتند زیرا نبود احصاییه دقیق از فیصدی معلمین داخل خدمت و بیرون از آن است. شاگردانیکه برای معلم بودن آموزش ببینند. یک اصل قبول شده در سطح بین المللی توسط بانک جهانی و تعلیم و تربیه بین المللی. بر اساس محدود بودن تعریف آموزش معلمین آموزش دیده و ندیده در حال حاضر با هم مختلط بوده و تخمین زدن آن مشکل است.
21. \*فیض آی. ریس عمومی تعلیم و تربیه وزارت تعلیم و تربیه در مارچ در جریان یک ملاقات تخمین زد که شمولیت تا به صنف دوازده 1.9 میلیون شاگرد در سال های 2007 – 2011 و 12 افزایش خواهد یافت و نیز حدود 143.000 معلمین نیز در بخش تعلیم و تربیه مقرر شده اند.
22. \*ای ام اس 1384، وزارت تعلیم و تربیه، 2006
23. \*کربلایی، ریش پلان وزارت معارف اپریل 2006
24. \*پیوسته به گذشته
25. \*وزارت معارف ریاست آموزش معلمین
26. \*سپینک
27. \*سروی ابتدایی آکسفام
28. \*فیض ای، رئیس عمومی تعلیمات عمومی وزارت معارف
29. \*محمد قسیم، جی تی زید و ریاست پلان وزارت معارف مارچ 2006
30. \*این ارقام مربوط به سال 2003 است. استراند و اوسلن. (2005) افغانستان، یافته های در مورد تعلیم و تربیه، محیط زیست، جنر و صحت و معیشت و آب و بهداشت از بررسی عاجل و بازسازی افغانستان توسط دنمارک، هالند، ایرلند، سویدن و انگلستان. سی ام ای
31. \*اداره معلومات تعلیم و تربیه (ساختمان مکاتب و زیر بنا ی آن) 2006
32. \*برونس، مینگار و راتو کومالا، (2003) بدست آوردن جهانی تعلیم و تربیه ابتدایی تا سال 2015 : شانس برای هر طفل، بانک جهانی
33. \*گروه تحقیق و دفاع از حقوق بشر، (2004) تعلیمات اجباری و پیشرفت آن، در مارچ 2004 چنین گفته شده بود که در اینجا یک طرح دیزاین شده توسط دولت برای دور ابتدایی از ساختن مکاتب 8-10 صنفی وجود دارد تا به ارزش 100.000 دالر امریکایی برای هر مکتب مصرف دارد. اکسفام مکاتب 12 صنفه را اعمار کرده است که هر کدام \$ 60.000 مصرف داشته است بنابر این اکسفام \$ 72.000 را برای این منظور تخمین میزند. این رقم هم چنان \$ 9000 برای هر صنف میباشد که در سال 2004 از آن صحبت به عمل آمده بود.
34. \*چوهدری، 2006، صحبت های خصوصی با نویسنده. اداره انکشافی امریکا و دانیدا 9.1 میلیون دالر را برای نشر کتاب ها تخصیص داد و همین پروژه مشترک برای سالهای 2005 و 6 نیز داده دارد با بودجه 6.7 میلیون دالر.
35. \*پلان برای معرفی نصاب تعلیمی جدید، محکمه پاکستان، اگست 2006
36. \*سازمان دیده بان حقوق بشر (2006) درسهایی از ترور: حمله بر سیستم تعلیم و تربیه افغانستان، شماره 18
37. \*گروه تحقیق و دفاع از حقوق بشر : افغانها سخن میگویند: نظریات افغانها در مورد حقوق و مکلفیت هایشان در کابل که توسط کولتار و جی پورد (2005) در کانادا در مورد کشتار و ناامنی ها :کانادا در افغانستان سخن گفته است.
38. \*سازمان دیده بان حقوق بشر . این را باید بخاطر داشت که تعدادی از مکاتبی که مورد حمله قرار گرفته اند خیلی پایین و یاهم تایید نشده بوده اند. آنچه واضح است اینکه شب نامه ها،

تهدید به سوختاندن مکاتب وجود دارد. چنانچه اینکار نیز همانقدر تأثیر دارد که سوختاندن مکاتب.

39. \*ناروا، (2005) بررسی وضعیت خطر و آسیب پذیری 2005 احصایه مرکزی افغانستان
40. \*پایان دادن به مخارج مصرف کننده گان کتاب، یونیفورم، بوت، سفر و مکتب برای اطفال مکتب. پایان دادن به فیس در مکاتب یک راه سازمان یافته است بالای والدین و شاگردان.
41. \*هونت (2005) تصمیم گیری در سطح خانواده و شمولیت در مکاتب افغانستان، مطالعه قضیه 3 در قریه نشر چهار آسیاب کابل. سلسله مطالعه قضایا توسط بخش تحقیق و بررسی افغانستان
42. \*هونت (2005) تصمیم گیری در سطح خانواده و شمولیت در مکاتب افغانستان، مطالعه قضیه 3 در قریه نشر پل خشک کابل، سلسله مطالعه قضایا توسط بخش تحقیق و بررسی افغانستان
43. \*فیس مربوط به فیس مکاتب میگرد که توسط مقامات مکتب جمع آوری میگردد. این فیس ها به منظور معاشات معلمان جمع آوری میگردد تا مکتب باز بماند. اکسفام سروی ابتدایی را در ولایت دایکندی براه انداخت در می 2006 با یک سوالنامه آماده شده بود و سر معلم گفت که از 100% مکاتبی که در نیلی قرار دارند 5% تمام مکاتبی است که ما در دایکندی داریم. در ولسوالی های شهرستان و خضر گرفتن فیس به منظور باز نگهداشتن مکاتب بوده است.
44. \*گروه تحقیق و دفاع از حقوق بشر (2004) پیشرفت در مورد تعلیم و تربیه اجباری صنف 9-1. این گروه در سال 2004 تخمین زده بود که در کابل فرستادن یک طفل به مکتب صنف اول 7 \$ 350 افغانی، صنف 5 1000 افغانی (20\$) و صنف نهم 1700 افغانی (35\$) است.
45. \*بر اساس رئیس بانک مرکزی افغانستان نورالله دلآوری، عواید سرانه در سال 2005 و 6 به 293\$ دالر رسیده است. و بر اساس گفته بانک مرکزی این عواید قرار است که دیگر هم افزایش یابد.
46. \*سروی ابتدایی اکسفام (سپتمبر 2006) مانند ایپ اینرا دریافت که در بعضی جاها فیس پرداخت میگردد.
47. \*خیلی دلچسب است که بدانیم در اسناد مربوط به لغمان و پنجشیر معلوم میشود که دلیل آن فراتر از یافته های این گزارش است.
48. \*اورانوس (2006) فقر اطفال افغانستان را و میدارد تا مکتب را ترک نمایند. اریانا پژواک.
49. \*هونت (2005)، خانواده و تصمیم گیری در شمولیت مکاتب در افغانستان، مطالعه قضیه در قریه نشر ولسوالی بلچراغ ولایت فاریاب توسط بخش تحقیق و بررسی افغانستان
50. \*جونکو (2005) اغذیه طفل در افغانستان. اطفال من کوچکتر از دیگران استند. آرشیف، قصه های تصویری، تغذیه یونسف
51. \*نوروا (2005) بررسی آسیب پذیری و خطر در افغانستان 2005 احصایه مرکزی افغانستان
52. \*در جواب به علاقه مندی عامه توسط اتحادیه مردم برای آزادی های مدنی (راجستان) در اپریل 2001. ستره محکمه حکم داد که تمام حکومت های مستقیم در هندوستان، باید غذای آماده برای اطفال ایکه در مکاتب دولتی درس میخوانند فراهم نماید. تولید غذا توسط انجوها از مرکزیت برآمد و به گروپ های کمک، خانه های همکاری، و مساعدت با مکاتب داده شد. در هندوستان در ایالت راجستان شمولیت دختران الی 20% افزایش یافت فقط در اولین سالیکه این پروگرام معرفی گردید. هفته نامه اقتصادی و سیاسی 24 اپریل.
53. \*سیلیس افغانستان: (2006) افغانستان بعد از پنج سال، بازگشت طالبان، فصل دوم بحران گرسنگی، فقر بی نهایت در افغانستان 2006.
54. \*سازمان غذایی جهان
55. \*پیوسته به گذشته

56. \* جمع بندی ارقام بر اساس فرضیه های ذیل: یک پاکت شیر 11 افغانی است و میتواند برای چهار شاگرد کافی باشد و نیز هر شاگرد یک پاکت بسکیت بگیرد 2.5 افغانی قیمت دارد. قیمت برای غذای هر شاگرد 5.25 افغانی است که برای 300 شاگرد 1575 افغانی میگردد یعنی 32 \$ سالیانه. این غذا فقط برای شاگردان دوره ابتدایی و ثانوی در نظر گرفته شود.
57. \* سال ملی از اول حمل شروع شده و در ماه حوت خاتمه میابد. هر سال یک بررسی در مورد بودجه صورت میگیرد و معمولاً اینکار در وسط سال ماه سنبله صورت میگیرد. در ماه میزان هر سال وزارت مالیه شروع به طرح بودجه برای سال آینده مینماید.
58. \* معلومات از منابع مختلف جمع آوری گردیده بشمول شعبه تفتیش مالی وزارت مالیه، تمویل کننده گان و ارتباطات شخصی
59. \* پول احتیاطی منحیث یک بودجه اضطراری شناسایی گردیده شامل قرضه و با پول ایکه توسط دولت عربستان سعودی، بانک انکشاف آسیایی، بانک انکشاف جهانی و بانک جهانی میگردد فرستاده میشود میگردد.
60. \* ریاست مالی وزارت مالیه یک حساب بانکی دارد در شهر نیو یارک جایکه کشور های کمک کننده برای بازسازی افغانستان میتوانند سهم خویشرا ادا نمایند. وزارت خانه ها بشکل کد از هم دیگر تفریق میکردند و پول به همان منابعی که خواسته باشند فرستاده میشود.
61. \* تشکیل عبارت از ساختار و تعداد کارکنان یک وزارت است که مربوط بخش اداری میگردد و شورای وزیران در مورد آن به مذاکره مینشیند.
62. \* ریاست تعلیم و تربیه بدخشان اپریل 2006. ملاقات با رئیس
63. \* ملاقات با مستوفیت بدخشان
64. \* مصاحبه با ریاست های معارف ولایت و معلمین شهر بزرگ ولایت بدخشان. و طی آن 15 - 20 روز را در هر ولایت گذشتانده اند تا پول را برای معاشات معلمین با کاهش 20-30 افغانی بفرستد و این پول را به مستوفیت بدهد. و در عین حال اشخاصیکه به منظور اینکار رفته اند پولرا دو برابر از معاشات وضع میکنند تا پول رفت و آمد و بود و باش خود را نیز از آن وصول کنند.
65. \* سروی ابتدایی اکسفام در دایکندی جولای 2006
66. \* نوا (2006) افغانستان راپور کورپ واج به نقل قول از الستر رئیس عمومی بانک جهانی در افغانستان
67. \* پیوسته به گذشته
68. \* کربلایی (2006) رئیس پلان وزارت معارف
69. \* انتر اکشن یک ائتلاف 159 سازمان بشمول دوکتوران بدون سرحد، پاملرنه و اکسفام امریکا عقیده دارند که اعضای تیم بازسازی ولایتی نباید در کار های امداد رسانی دست بزنند
70. \* تألیف دی (2004) کمک به افغانستان منحیث یک اسلحه نظامی، آسیای مرکزی، آسیا تایمز در 5 اگست و تومکین ریچاردز قواییکه تلاش دارند تا دل ها و قلب ها را بدست آورند
71. \* معلومات در باره سکرتریت کابینه (مارچ 2004) یک مصاحبه تلیفونی. این توسط وزیر مالیه اعلان گردید که ریاست اداره امور و سکرتریت کابینه در جریان بررسی بودجه ها قرار دارند.
72. \* پوندز ان "پول ها به کجا میروند؟" یک مطالعه کمک ها به انجو ها در افغانستان می 2005
73. \* افغانستان: اداره مالی عامه برای انکشاف (در پنج جلد) بهتر ساختن وضعیت اداره مالی: مطالعه از بخش های منتخب بانک جهانی
74. \* اکسفام سروی ابتدایی 2006

اکسفام در اکتوبر سال 2006

این گزارش توسط **بصیره مجددی** به کمک سواتی ناراین، کریشن دینیز، محمد علی روشن، رقیه عزیزی، سید شاه محمد، آن لنسیلوت، بلاسپرو میام مورلیدجران، بین فیلیپ، سارا آیرلند، شیللا اکیمن، بریجت ابرتوپ، کینی رای، جک هارد ویگ و همه ای معلمین مکاتب و مقامات ایکه مصاحبه شده اند جز از این پروژه استند نوشته شده است. این جز از سلسله گزارش هایی است که برای اطلاعات عامه در مورد انکشاف و پالیسی امداد رسانی

[www.oxfaminternational.org](http://www.oxfaminternational.org).

این بخشی از سلسله گزارشاتی است که برای معلومات عامه در مورد بحث روی انکشاف و سیاست های بشر دوستانه نوشته شده است. این گزارش میتواند آزادانه به منظور کمپاین ها ، تعلیم و تربیه و تحقیق استفاده شود تا منابع را به علمیت کامل فراهم سازد.

بر علاوه سروی ابتدایی توسط اکسفام در سه ولایات کندهار، بدخشان و دایکندی. در هرولایت یک نمونه فیصد5 مکتب در سرتاسر ولایات و ولسوالی ها به بررسی گرفته شد.

در کندهار ناحیه های دوم شهر، دند و دامان و ارغنداب< در بدخشان ولسوالی های یوان، شهر بزرگ و حوزه ای مرکزی و شهر فیض آباد. در دایکندی از ولسوالی هاییکه نمونه گیری شد ولسوالی های نیلی، شهرستان و خضر استند.

آکسفام یک ائتلاف از 12 سازمان انکشافی است که در 120 کشور از طریق کشور های انکشاف یافته و رو به انکشاف کار مینماید. آکسفام امریکا، آکسفام بلجیم، آکسفام کانادا، آکسفام کمک به جوامع (استرالیا)، آکسفام جرمنی، آکسفام بریتانیا، آکسفام هانگ کانگ، آکسفام هسپانیا، آکسفام هالند، نویب، آکسفام زیلاند جدید، آکسفام کیوبک. برای معلومات مزید لطفاً برای هر یک از آژانس های ذیل بنویسید. [www.oxfam.org](http://www.oxfam.org).

<b>Oxfam America</b> 26 West St., Boston, MA 02111-1206, USA Tel: +1.617.482.1211 <a href="mailto:info@oxfamamerica.org">info@oxfamamerica.org</a> E-mail: <a href="http://www.oxfamamerica.org">www.oxfamamerica.org</a>	<b>Oxfam Hong Kong</b> 17/fl., China United Centre, 28 Marble Road, North Point, Hong Kong Tel: +852.2520.2525 <a href="mailto:info@oxfam.org.hk">info@oxfam.org.hk</a> E-mail: <a href="http://www.oxfam.org.hk">www.oxfam.org.hk</a>
<b>Oxfam Australia</b> 156 George St., Fitzroy, Victoria 3065, Australia Tel: +61.3.9289.9444 <a href="mailto:enquire@oxfam.org.au">enquire@oxfam.org.au</a> E-mail: <a href="http://www.oxfam.org.au">www.oxfam.org.au</a>	<b>Intermón Oxfam (Spain)</b> Roger de Llúria 15, 08010, Barcelona, Spain Tel: +34.902.330.331 <a href="mailto:info@intermonoxfam.org">info@intermonoxfam.org</a> E-mail: <a href="http://www.intermonoxfam.org">www.intermonoxfam.org</a>
<b>Oxfam-in-Belgium</b> Rue des Quatre Vents 60, 1080 Brussels, Belgium Tel: +32.2.501.6700 <a href="mailto:oxfamsol@oxfamsol.be">oxfamsol@oxfamsol.be</a> E-mail: <a href="http://www.oxfamsol.be">www.oxfamsol.be</a>	<b>Oxfam Ireland</b> Dublin Office, 9 Burgh Quay, Dublin 2, Ireland Tel: +353.1.672.7662 Belfast Office, 115 North St, Belfast BT1 1ND, UK Tel: +44.28.9023.0220 <a href="mailto:communications@oxfam.ie">communications@oxfam.ie</a> E-mail: <a href="http://www.oxfamireland.org">www.oxfamireland.org</a>
<b>Oxfam Canada</b> 250 City Centre Ave, Suite 400, Ottawa, Ontario, K1R 6K7, Canada Tel: +1.613.237.5236 <a href="mailto:info@oxfam.ca">info@oxfam.ca</a> E-mail: <a href="http://www.oxfam.ca">www.oxfam.ca</a>	<b>Oxfam New Zealand</b> PO Box 68357, Auckland 1032, New Zealand Tel: +64.9.355.6500 (Toll-free 0800 400 666) <a href="mailto:oxfam@oxfam.org.nz">oxfam@oxfam.org.nz</a> E-mail: <a href="http://www.oxfam.org.nz">www.oxfam.org.nz</a>
<b>Oxfam France - Agir ici</b> 104 rue Oberkampf, 75011 Paris, France Tel: + 33 1 56 98 24 40. <a href="mailto:info@oxfamfrance.org">info@oxfamfrance.org</a> E-mail: <a href="http://www.oxfamfrance.org">www.oxfamfrance.org</a>	<b>Oxfam Novib (Netherlands)</b> Mauritskade 9, Postbus 30919, 2500 GX, The Hague, The Netherlands Tel: +31.70.342.1621 <a href="mailto:info@oxfamnovib.nl">info@oxfamnovib.nl</a> E-mail: <a href="http://www.oxfamnovib.nl">www.oxfamnovib.nl</a>
<b>Oxfam Germany</b> Greifswalder Str. 33a, 10405 Berlin, Germany Tel: +49.30.428.50621 <a href="mailto:info@oxfam.de">info@oxfam.de</a> E-mail: <a href="http://www.oxfam.de">www.oxfam.de</a>	<b>Oxfam Québec</b> 2330 rue Notre Dame Ouest, bureau 200, Montréal, Quebec, H3J 2Y2, Canada Tel: +1.514.937.1614 <a href="mailto:info@oxfam.qc.ca">info@oxfam.qc.ca</a> E-mail: <a href="http://www.oxfam.qc.ca">www.oxfam.qc.ca</a>
<b>Oxfam GB</b> Oxfam House, John Smith Drive, Cowley, Oxford, OX4 2JY, UK Tel: +44 (0)1865.473727 <a href="mailto:enquiries@oxfam.org.uk">enquiries@oxfam.org.uk</a> E-mail: <a href="http://www.oxfam.org.uk">www.oxfam.org.uk</a>	

**Oxfam International Secretariat:** Suite 20, 266 Banbury Road, Oxford, OX2 7DL, UK  
[www.oxfam.org](http://www.oxfam.org). Web site: [information@oxfaminternational.org](mailto:information@oxfaminternational.org) Tel: +44.(0)1865.339100. Email:

**Oxfam International advocacy offices:**

[advocacy@oxfaminternational.org](mailto:advocacy@oxfaminternational.org)E-mail:

**Washington:** 1112 16th St., NW, Ste. 600, Washington, DC 20036, USA  
 Tel: +1.202.496.1170.

**Brussels:** 22 rue de Commerce, 1000 Brussels, Belgium  
 Tel: +322.502.0391.

**Geneva:** 15 rue des Savoises, 1205 Geneva, Switzerland  
 Tel: +41.22.321.2371.

**New York:** 355 Lexington Avenue, 3rd Floor, New York, NY 10017, USA  
 Tel: +1.212.687.2091.

**Linked Oxfam organizations.** The following organizations are linked to Oxfam International:

**Oxfam Japan** Maruko bldg. 2F, 1-20-6, Higashi-Ueno, Taito-ku, Tokyo 110-0015, Japan  
[www.oxfam.jp](http://www.oxfam.jp) Web site: [info@oxfam.jp](mailto:info@oxfam.jp) Tel: + 81.3.3834.1556. E-mail:

**Oxfam India** B55, First Floor, Shivalik, New Delhi, 1100-17, India  
[www.oxfamint.org.in](http://www.oxfamint.org.in) Web site: [info@oxfamint.org.in](mailto:info@oxfamint.org.in) Tel: + 91.11.26693 763. E-mail:

**Oxfam observer member.** The following organization is currently an observer member of Oxfam International, working towards possible full affiliation:

**Fundación Rostros y Voces (México)** Alabama No. 105 (esquina con Missouri), Col. Nápoles, C.P. 03810 México, D.F.

Web site: [comunicacion@rostrosyvoces.org](mailto:comunicacion@rostrosyvoces.org) Tel/Fax: + 52 55 687 3002. E-mail:  
[www.rostrosyvoces.org](http://www.rostrosyvoces.org)

---

آکسفام یک ائتلاف از 12 سازمان انکشافی است که در 120 کشور از طریق کشور های انکشاف یافته و رو به انکشاف کار مینماید. آکسفام امریکا، آکسفام بلجیم، آکسفام کانادا، آکسفام کمک به جوامع (استراليا)، آکسفام جرمنی، آکسفام بریتانیا، آکسفام هانگ کانگ، آکسفام هسپانیا، آکسفام هالند، نویب، آکسفام زیلاند جدید، آکسفام کیوبک



Oxfam International 2006

[www.oxfam.org](http://www.oxfam.org)

